

Stichting IKEA Pensioenfonds

Jaarrapport 2016

INHOUDSOPGAVE

Pagina

A	Voorwoord	3
B	Bestuursverslag	5
	Kerncijfers	6
	Karakteristieken van het pensioenfonds	10
	Financiële positie	15
	Governance	17
	Algemene ontwikkelingen	20
	Communicatie	21
	Pensioenparagraaf	22
	Beleggingenparagraaf	28
	Financiële paragraaf	35
	Risicoparagraaf	39
	Toekomstparagraaf	42
C	Verslag van het Verantwoordingsorgaan	43
D	Samenvatting rapport visitatiecommissie	49

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	56
2	Staat van baten en lasten	57
3	Kasstroomoverzicht	58
4	Toelichting behorende bij de jaarrekening	59
5	Toelichting op de balans	66
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	85

OVERIGE GEGEVENS

7	Actuariële verklaring	92
8	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	94

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	101
2	Verklarende begrippenlijst	102

A VOORWOORD

VOORWOORD

Dit is het jaarrapport 2016 van de Stichting IKEA Pensioenfonds (het pensioenfonds).

Het jaarrapport is verdeeld in het bestuursverslag, het verslag van het verantwoordingsorgaan, de samenvatting en aanbevelingen van het intern toezichtsorgaan (de visitatiecommissie) en de reactie van het bestuur daarop, de jaarrekening en overige gegevens.

In het bestuursverslag is informatie opgenomen over de beleidsmatige zaken die in 2016 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen. Ook zijn daarin de karakteristieken zoals onder meer het profiel van het pensioenfonds, de organisatie en de kerncijfers weergegeven.

In de jaarrekening wordt het pensioenfondsvermogen en de mutaties daarin gedurende 2016 gepresenteerd en wordt een toelichting gegeven over de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille.

Onder overige gegevens tot slot zijn de actuariële verklaring en de controleverklaring opgenomen.

Het bestuur stelde het jaarrapport 2016 en de daarbij behorende staten voor De Nederlandsche Bank vast in juni 2017.

Het bestuur wil hierbij zijn dank uitspreken aan iedereen die zich in 2016 heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Amsterdam, 8 juni 2017

Bestuur

Albert Martens
Voorzitter

B BESTUURSVERSLAG

KERNCIJFERS

Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, ultimo jaar

	2016		2015		2014		2013		2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Deelnemers	6.631	47,3	6.417	47,5	6.023	47,9	5.716	46,7	5.916	44,3
Gewezen deelnemers	7.147	51,0	6.914	51,1	6.392	50,8	6.360	52,0	7.310	54,7
Pensioengerechtigden	231	1,7	191	1,4	167	1,3	154	1,3	132	1,0
	<u>14.009</u>	<u>100,0</u>	<u>13.522</u>	<u>100,0</u>	<u>12.582</u>	<u>100,0</u>	<u>12.230</u>	<u>100,0</u>	<u>13.358</u>	<u>100,0</u>

In 2014 hebben 799 gewezen deelnemers hun klein pensioen afgekocht (2013: 1.864 gewezen deelnemers), voornamelijk als gevolg van een afkoopactie.

Bijdragen van werkgevers en werknemers, saldo overdrachten van rechten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)

	2016	2015	2014	2013	2012
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	30.772	25.969	18.519	20.055	21.367
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	5	-554	144	-163	-624
Pensioenuitkeringen	1.646	1.471	1.577	2.796	824
Pensioenuitvoeringskosten	1.454	1.300	1.323	938	975

De premiebijdragen 2012 bevat een vooruitontvangen bedrag dat in 2013 op basis van nieuwe afspraken is verrekend en als last is opgenomen in 2013. De werkelijke premiebijdrage 2012 is € 20.380.

Pensioenuitkeringen in 2014 is inclusief € 728 afkopen, hiervan is € 228 regulier en € 500 afkoopactie
Pensioenuitkeringen in 2013 is inclusief € 2.047 afkopen, hiervan is € 217 regulier en € 1.830 afkoopactie (eind 2013 opgestart).

Technische voorzieningen, stichtingskapitaal en reserves, belegd vermogen (x € 1.000) en dekkingsgraad (%)

	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014	31-12-2013	31-12-2012
Technische voorzieningen					
- voor risico pensioenfonds	323.662	261.780	212.933	148.139	141.653
Stichtingskapitaal en reserves	13.825	11.104	46.230	34.221	24.157
Beleggingen					
- voor risico pensioenfonds	348.270	276.040	262.477	189.799	165.994
Overige activa	351	802	293	429	494
Saldo overige vorderingen en schulden	-11.134	-3.958	-3.607	-7.868	-678
Totaal aanwezig vermogen	337.487	272.884	259.163	182.360	165.810
Actuele dekkingsgraad	104,3	104,2	121,7	123,1	117,1
Beleidsdekkingsgraad	100,5	109,8	-	-	-
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,9	105,1	105,1	105,3	106,0
Vereiste dekkingsgraad	123,9	122,2	114,7	116,7	114,6

De technische voorziening wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur (RTS) die wordt voorgeschreven door DNB. In deze RTS wordt vanaf 2012 rekening gehouden met de Ultimate Forward Rate (UFR). Dit is een correctie op de marktrentecurve voor looptijden vanaf 20 jaar.

Per 1 januari 2015 is de driemaandsmiddeling komen te vervallen en medio juli 2015 is de UFR-systematiek gewijzigd (de vaste rente van 4,2% is vervangen door een variabele ultimate forward rate).

Verdeling beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds (x € 1.000)

	31-12-2016		31-12-2015		31-12-2014		31-12-2013		31-12-2012	
		%		%		%		%		%
Vastgoedbeleggingen	4.542	1,3	2.520	0,9	1.746	0,7	1.162	0,6	834	0,5
Aandelen	108.677	32,2	73.821	27,2	55.373	21,4	41.578	22,5	29.134	17,6
Vastrentende waarden	178.328	52,8	151.516	55,8	154.846	59,8	129.031	69,8	127.167	76,8
Derivaten	-3.349	-1,0	2.991	1,1	16.203	6,3	-2.446	-1,3	4.251	2,6
Overige beleggingen	49.632	14,7	40.808	15,0	30.698	11,8	15.545	8,4	4.106	2,5
	337.830	100,0	271.656	100,0	258.866	100,0	184.870	100,0	165.492	100,0
Bij: Derivaten met een negatieve waarde	10.440		4.384		3.611		4.929		502	
	<u>348.270</u>		<u>276.040</u>		<u>262.477</u>		<u>189.799</u>		<u>165.994</u>	

Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico pensioenfonds (x € 1.000)

	2016	2015	2014	2013	2012
Directe beleggingsopbrengsten	5.530	958	10.183	-1.840	12.609
Indirecte opbrengsten	32.262	-9.081	51.431	3.665	9.985
Kosten vermogensbeheer	-806	-730	-511	-385	-224
	<u>36.986</u>	<u>-8.853</u>	<u>61.103</u>	<u>1.440</u>	<u>22.370</u>

Beleggingsrendement voor risico pensioenfonds

	2016	2015	2014	2013	2012
	%	%	%	%	%
Beleggingsrendement (bruto)	14,0	-2,5	32,6	1,1	17,5
Beleggingsrendement (netto)	13,5	-2,9	32,2	0,7	17,2
Benchmark rendement	13,6	-2,6	31,0	-0,3	15,8

De genoemde rendementpercentages zijn inclusief renteaftrekking.

Kosten pensioenuitvoering

	2016	2015	2014	2013	2012
Pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)	1.454	1.300	1.323	938	975
Aantal actieve deelnemers + pensioengerechtigden (normdeelnemer)	6.862	6.608	6.190	5.870	6.048
Kosten pensioenuitvoering per normdeelnemer (x € 1)	212	197	214	160	161
Kosten pensioenuitvoering per normdeelnemer (x € 1) na herschikking (*)	212	197	185	190	161

In de pensioenuitvoeringskosten van 2014 zijn incidentele kosten opgenomen voor de wijzigingen van de regeling en een grote afkoopactie. Deze maken dat de kosten pensioenuitvoering per normdeelnemer hoger zijn dan in 2013 en 2012.

(*) Een deel van de kosten in 2014 hadden betrekking op 2013, om een evenwichtiger beeld te geven zijn de kosten herschikt naar het relevante jaar.

Kosten vermogensbeheer (% ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	%	%	%	%	%
Beheerkosten	0,34	0,35	0,26	0,30	0,19
Transactiekosten	0,03	0,09	0,06	0,08	0,16
Totale kosten vermogensbeheer	0,37	0,44	0,33	0,38	0,35

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting IKEA Pensioenfonds - afgekort STIP - statutair gevestigd te Amsterdam is opgericht op 24 september 2007. De laatste statutenwijziging was per 25 juni 2014. STIP is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Het pensioenfonds stelt zich statutair ten doel het verlenen, het verzekeren of het doen verzekeren van pensioenen en/of andere uitkeringen in de meest ruime zin aan of ten behoeve van deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden. Hiertoe wordt voor de aangesloten werkgevers, IKEA BV Nederland gevestigd te Amsterdam en Inter IKEA Systems BV gevestigd te Delft, eind 2016 voor 6.631 deelnemers, 7.147 gewezen deelnemers/slapers en 231 pensioengerechtigden ruim € 337 miljoen aan vermogen beheerd.

Missie, visie en strategie

Het pensioenfonds heeft een missie, een visie en strategie geformuleerd.

Missie

Stichting IKEA Pensioenfonds wil een betrouwbare uitvoerder zijn van de pensioenregeling van IKEA Nederland BV en Inter IKEA Systems BV. Zij wil deze op een transparante, kostenefficiënte wijze uitvoeren. Zij communiceert met haar belanghebbenden op een heldere en vooral begrijpelijke wijze.

Visie

Stichting IKEA Pensioenfonds is er voor haar deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Behoud van koopkracht is belangrijk. Ze streeft naar evenwichtigheid in haar keuzes en kijkt daarbij naar de deelnemers-populatie, kosten, risico en rendement. Stichting IKEA Pensioenfonds vindt pensioenbewustzijn van haar deelnemers belangrijk en hanteert een communicatiestijl die past bij IKEA. Pensioengelden worden zorgvuldig en maatschappelijk verantwoord belegd. Stichting IKEA Pensioenfonds kijkt ook naar buiten en houdt het veranderende pensioenlandschap in de gaten en staat open voor de dialoog met de sponsors over de juiste inrichting van het pensioen van de deelnemers.

Strategie

Uitvoering

Het pensioenfonds streeft een solide, professioneel en kostenbewust beleid na in lijn met de wet- en regelgeving en de Code Pensioenfonds. De uitvoering wordt regelmatig geëvalueerd.

Beleggingsbeleid

Het pensioenfonds belegt in overeenstemming met de risicohouding zoals bepaald door sociale partners. Investment beliefs vormen een belangrijke basis voor de keuze voor beleggingsproducten, waarbij aandacht is voor duurzaam beleggen. Stichting IKEA Pensioenfonds gedraagt zich als een prudent person, de pensioengelden worden op een solide en kostenefficiënte wijze beheerd. Er wordt een beleggingsstrategie en jaarlijks beleggingsplan opgesteld. Het beleggingsbeleid wordt regelmatig geëvalueerd.

Communicatie

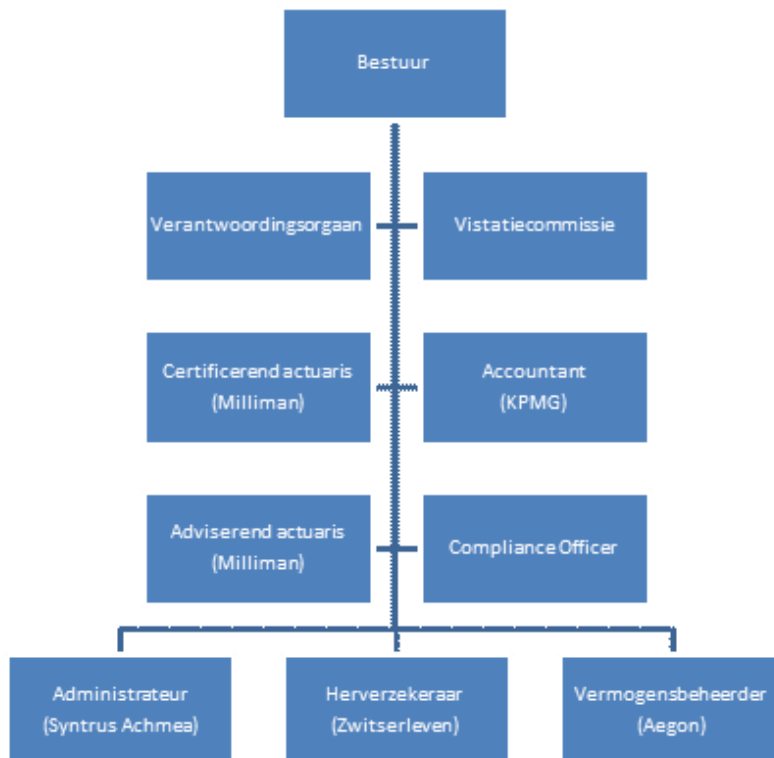
De communicatie van het pensioenfonds is tijdig, correct, duidelijk en evenwichtig, passend bij de deelnemer, gewezen deelnemer en pensioengerechtigde. De communicatie bevat onder meer de risico's van de pensioenregeling en voldoet aan de eisen van Pensioen 1-2-3. Er wordt een communicatiestrategie en jaarlijks communicatieplan opgesteld. Het communicatiebeleid en de communicatiestrategie worden regelmatig geëvalueerd.

Governance

Het bestuur moet op haar taak berekend zijn. Het pensioenfonds besteedt bewust activiteiten uit en gebruikt externe adviseurs. In deze combinatie beschikt het bestuur over voldoende countervailing power. De governance wordt regelmatig geëvalueerd.

Organisatie

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de huidige organisatie van het pensioenfonds aan de hand van onderstaand schema.

Bestuur

STIP kent een paritair bestuursmodel. Het bestuur benoemt de bestuursleden. Drie leden worden voorgedragen door de werkgever. De twee bestuursleden namens de deelnemers worden voorgedragen door de FNV en de Werknemersvereniging IKEA Medewerkers (WIM). Daarnaast kiezen de pensioengerechtigden één bestuurslid. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar, en treden af conform een rooster van aftreden. Een bestuurslid dat is benoemd in een tussentijdse vacature, treedt af op het tijdstip waarop degene die hij opvolgt, zou zijn afgetreden. Aftredende bestuursleden kunnen direct herbenoemd worden. De maximale zittingstermijn bedraagt 12 jaar.

De voorzitter wordt door het bestuur gekozen voor de duur van twee jaar uit afwisselend de werkgevers- of werknemersvertegenwoordiging; de secretaris/vice-voorzitter wordt in dezelfde periode gekozen uit de andere geleding dan de voorzitter.

Per eind 2016 was de bestuurssamenstelling als volgt:

Naam	Functie	Geleding	Benoemd per	Einde zittingstermijn
Albert Martens	Voorzitter	Werkgever	01.01.2011	Juni 2018
Henk van der Meer	Lid	FNV	24.02.2014	Juni 2017
Angénis van den Clooster	Secretaris	WIM	10.06.2015	Juni 2019
Jan Haas	Lid	Pensioengerechtigden	14.07.2015	Juni 2019
Mariska Zegwaard	Lid	Werkgever	16.09.2015	Juni 2020
Rob Werkman	Lid	Werkgever	10.02.2016	Juni 2020

Rob Werkman is bestuurslid geworden in 2016 in verband met uitbreiding van twee naar drie werkgeverszetels. Mariska Zegwaard is benoemd per 16 september 2015. Haar termijn eindigde in 2016, omdat zij de resterende zittingstermijn van voormalig bestuurslid Tjerk Eelkema heeft overgenomen. Het bestuur heeft haar in 2016 benoemd voor een eerste volledige termijn van vier jaar tot juni 2020.

Nevenfuncties

In het kader van de transparantie zijn hieronder ook de relevante nevenfuncties van de bestuursleden opgenomen.

Bestuurslid	Organisatie	Nevenfunctie
Albert Martens	IKEA Group	Manager employee relations
	IKEA Competence BV	Directeur
Henk van der Meer	Bpf MITT	Bestuurslid
	Bpf Slagers	Bestuurslid en lid risicocommissie
	Bpf Tandtechniek	Werknemersvoorzitter en lid beleggingscommissie
Angénis van den Clooster	Kruijt Consultancy & Training	Onafhankelijk financieel planner, trainer
Mariska Zegwaard	Inter IKEA Systems BV	Finance Manager
	IKEA Museum AB	Bestuurslid
	Inter IKEA Management Consulting Shanghai Co. Ltd (China)	Bestuurslid
Rob Werkman	IKEA BV Nederland	Business Navigation Operations and Finance manager (BNOF/CFO)

Beleggingsadviescommissie (BAC)

Per eind 2016 bestond de BAC uit Haitse Hoos (namens werkgevers) en Henk van der Meer (namens werknemers). Bestuurslid Jan Haas is toevoerder. De BAC wordt ondersteund door een extern beleggingsadviseur, Lucienne Luyten van Mercer. De BAC controleert de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid en adviseert over mogelijke aanpassingen van dit beleid.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Jaarlijks beoordeelt het verantwoordingsorgaan de werkwijze, het beleid en de keuzes van het bestuur van STIP. Het verantwoordingsorgaan geeft een schriftelijk en beargumenteerd oordeel, dat wordt opgenomen in het jaarverslag. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vijf vertegenwoordigers namens de deelnemer, één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden en één vertegenwoordiger namens de werkgever. Met uitzondering van deze laatste zijn de leden van het verantwoordingsorgaan gekozen na verkiezingen onder de deelnemers / pensioengerechtigden. De vertegenwoordiger namens de werkgever is aangewezen door de beide aangesloten werkgevers.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2016 is als volgt:

Naam	Functie	Geleding
Jan van Ommeren	Voorzitter	Deelnemers
Rietje Doze	Secretaris	Deelnemers
Frank Stellenboom (*)	Lid	Deelnemers
Frédérique van het Groenewout	Lid	Deelnemers
Caroline Heijman	Lid	Deelnemers
Cecile Meulendijks	Lid	Pensioengerechtigden
Harald Tielkes	Lid	Werkgever

() Frank Stellenboom is door het bestuur op 16 december 2016 benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan. Hij is de opvolger van Frans Bos, die in 2016 uit dienst is gegaan bij IKEA en daarmee zijn lidmaatschap kwijt raakte. Frank Stellenboom is de volgende gekozen persoon op de kieslijst van juni 2014.*

Visitatiecommissie

Het bestuur heeft het intern toezicht vormgegeven door middel van een visitatiecommissie. Net als in 2015 bestond de visitatiecommissie in 2016 uit Piet Hein Oyens (voorzitter), Chantal Boekkooi en Dirk Swagerman. Ook in 2017 vormen zij de visitatiecommissie.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris van het pensioenfonds is René van der Meer van Milliman Pensioenen. Hij controleert jaarlijks de technische voorzieningen en beoordeelt de financiële positie van het pensioenfonds. De certificerend actuaris sluit zijn controle af met een certificeringsrapport en een actuariële verklaring.

Accountant

De onafhankelijke accountant van het pensioenfonds is Frank van den Wildenberg van KPMG Accountants N.V. Hij controleert het bestuursverslag, de jaarrekening en de verslagstaten ten behoeve van De Nederlandsche Bank. Hij doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Hierin zijn opmerkingen en aanbevelingen over de administratieve organisatie en interne controle van STIP opgenomen.

Adviserend actuaris

Martin Wouda van Milliman Pensioenen adviseert het bestuur op actuariële gebied. Hoewel Milliman zowel als certificerend actuaris als adviserend actuaris optreedt, zijn de teams die deze werkzaamheden uitvoeren (en de informatie die ze daarvoor gebruiken) intern volledig gescheiden.

Compliance Officer

De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds. De compliance officer controleert de naleving van de gedragscode. Hij adviseert en informeert, gevraagd én ongevraagd, verbonden personen over de uitleg en toepassing van de gedragscode. Henk-Anne Rijpma is de compliance officer van STIP. Hij is in dienst van Inter IKEA Systems.

Administrateur

De uitvoering van de pensioenregeling is uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. te Tilburg. De administrateur verzorgt zowel de deelnemersadministratie als de financiële administratie van het pensioenfonds. Omdat de bestuursondersteuning ook wordt verzorgd door Syntrus Achmea, kan er sprake zijn van conflicterende belangen. Binnen Syntrus is daarom een strikte functiescheiding tussen ondersteuning en accountmanagement. Binnen het bestuur en de overige adviseurs is voldoende tegenkracht om adviezen van de bestuursadviseur op dit aspect te beoordelen.

Herverzekeraar

Sinds 1 januari 2011 houdt STIP grotendeels de sterfte- en arbeidsongeschiktheidsrisico's in eigen beheer. Het calamiteitsrisico is middels een stop loss verzekering herverzekerd bij Zwitserleven. Het herverzekeringscontract had een duur van 5 jaar en liep af per 31 december 2015. Per 1 januari 2016 is een nieuw contract gesloten met Zwitserleven tot 31 december 2020.

Vermogensbeheerder

Het vermogensbeheer wordt verzorgd door Aegon Investment Management B.V. te Den Haag. De vermogensbeheerder belegt de pensioenpremies volgens de door het bestuur vastgestelde beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen bevatten de regels waarbinnen de vermogensbeheerder moet opereren.

FINANCIËLE POSITIE

Financieel Toetsingskader

Vanaf 1 januari 2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader (FTK) van toepassing. Met nieuwe regelgeving beoogt de wetgever het Nederlands pensioenstelsel minder gevoelig voor dagkoersen, en daarmee stabiel te maken. De regels voor toeslagverlening zijn sinds 2015 strenger geworden. Toeslagen moeten sinds 2015 toekomstbestendig zijn. Toekomstbestendig betekent dat als een toeslag op de pensioenen wordt verleend niet alleen het komend jaar, maar ook naar verwachting de daaropvolgende jaren kan worden toegekend.

Dekkingsgraden

Voor de berekening van de actuele dekkingsgraad schrijft DNB het gebruik van een rentetermijnstructuur inclusief Ultimate Forward Rate (UFR) voor. De UFR is een modelmatige benadering van de marktrente voor pensioenverplichtingen met een termijn langer dan 20 jaar. Het bestuur is van mening dat de UFR een rekenrente is, die niet volledig aansluit bij de werkelijke marktsituatie. De ontwikkeling van de financiële situatie wordt daarom ook gevolgd op basis van de lagere dekkingsgraad op marktrente, dus zonder rekening te houden met de UFR.

De beleidsdekkingsgraad is leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van de dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Daar staat tegenover dat fluctuaties op de financiële markten 12 maanden zullen doorwerken.

Het is belangrijk dat de beleidsdekkingsgraad waarop het bestuur stuurt, wordt berekend op basis van de juiste tussentijdse (financiële) informatie over de pensioenverplichtingen. Juiste en tijdige informatie is tevens van wezenlijk belang voor de maand- en kwartaalrapportages aan DNB. Daarom zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de beleidsdekkingsgraad wordt vastgesteld.

Aan het einde van het tweede kwartaal van 2015 was de beleidsdekkingsgraad gedaald tot onder de vereiste dekkingsgraad en ontstond er een tekort. Het bestuur heeft hierop een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. Het pensioenfonds heeft eind maart 2016 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Op 18 mei 2016 heeft DNB laten weten dat in te stemmen met het herstelplan. In maart 2017 is opnieuw een geactualiseerd herstelplan ingediend. In deze prognose wordt een volledig herstel (de beleidsdekkingsgraad is hoger of gelijk dan de vereiste dekkingsgraad) bereikt in 2021. Eind 2018 is de beleidsdekkingsgraad naar verwachting hoger dan 110% en zijn (gedeeltelijke) indexaties onder voorwaarden weer toegestaan. Hierbij is rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven (maximale) parameters ten aanzien van de rendementen en de ontwikkeling van de rente, en een ongewijzigd premiebeleid. Op 19 mei 2017 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan 2017.

De (beleids)dekkingsgraad liet begin 2016 een sterk dalende lijn zien. Een belangrijke rol hierin speelt de daling van de rekenrente. De waarde van de verplichtingen nam hierdoor sterk toe en zorgde voor een sterke daling van de dekkingsgraad. Voor STIP was deze daling groter dan gemiddeld vanwege het jonge deelnemersbestand (en daardoor een lange looptijd en hoge rentegevoeligheid van de verplichtingen). Als de rente ongeveer gelijk blijft, dan daalt de UFR de komende tijd zelfs nog verder. De dekkingsgraad bleef gedurende de eerste 11 maanden van het jaar onder het niveau van eind 2015. Pas eind december 2016, als gevolg van de langzaam stijgende rekenrente, was de actuele dekkingsgraad op basis van de UFR hoger dan een jaar eerder. Door de middeling van de afgelopen 12 maanden is de beleidsdekkingsgraad ten opzichte van eind 2015 wel flink lager uitgekomen.

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds op basis van de UFR is eind 2016 uitgekomen op 104,3%. En op basis van de marktrente op 92,8%. De beleidsdekkingsgraad was eind 2016 100,5%. De minimaal vereiste dekkingsgraad is ultimo 2016 104,9% en de vereiste dekkingsgraad is 123,9%. Het pensioenfonds verkeert als gezegd dus nog in tekort.

Naast bovenstaande dekkingsgraden kent het pensioenfonds ook nog de reële dekkingsgraad. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het pensioenfonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Indexatie is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De reële dekkingsgraad ultimo 2016 bedraagt 78,3%.

Prognosetafel AG 2016 en ervaringssterfte

Op 13 september 2016 publiceerde het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) de Prognosetafel AG2016. Uit de nieuwe prognosetafel blijkt dat de levensverwachting voor mannen vrijwel gelijk is gebleven ten opzichte van de vorige prognosetafel (AG2014), terwijl de levensverwachting voor vrouwen wel verder is gestegen. Pensioenfondsen dienen hiermee rekening te houden bij de vaststelling van de technische voorzieningen. De impact van de nieuwe prognosetafel is onder meer afhankelijk van de samenstelling van de pensioenfondspopulatie (jong/oud, man/vrouw) en het moment van overgang. Door toepassing van de nieuwe prognosetafel stijgt de technische voorziening van het pensioenfonds per 31 augustus 2016 met 0,5%. De actuele dekkingsgraad daalt met 0,4%. In de vergadering van oktober 2016 heeft het bestuur besloten om de nieuwe prognosetafel per direct (dekkingsgraad oktober) te verwerken in de dekkingsgraad. Ook worden de ruilvoeten erop aangepast.

Met betrekking tot ervaringssterfte hanteert STIP sinds 2010 de ervaringssterfetable ES-P1 van het Verbond van Verzekeraars. Periodiek evalueert het pensioenfonds de passendheid van deze ervaringssterfte. Dit onderwerp heeft het pensioenfonds besproken (in november 2016) na de publicatie van de nieuwe prognosetafel van het AG. Onder andere is gesproken over de mogelijkheden om tot fondsspecifieke correctiefactoren te komen en zijn de resultaten op langlevens beoordeeld. Het beeld in de afgelopen jaren is wisselend maar geeft op dit moment geen aanleiding om de grondslagen te wijzigen. Het bestuur zal jaarlijks bij de oplevering van het actuariële rapport de resultaten monitoren en nagaan of een aanpassing van de sterftegrondslagen noodzakelijk is. De onderbouwing van de correcties op de nieuwe prognosetafel wordt jaarlijks meegenomen in de beoordeling door de certificerende actuaris.

GOVERNANCE

Zorgvuldig bestuur

Het pensioenfondsbestuur is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden. Onder de verantwoordelijkheden van het bestuur valt het naleven van de statuten, de reglementen, de relevante wet- en regelgeving en het beheersen van de risico's. Daarbij stelt het bestuur zich onafhankelijk op en werkt naar de principes van evenwichtige belangenbehartiging. Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenprocedure. De eindverantwoordelijkheid voor de administratieve organisatie en de externe uitvoerders ligt ook bij het bestuur.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (hierna de Code) heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. Hiertoe zijn door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid 83 normen voor 'goed pensioenfondsbestuur' geformuleerd. De Code is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit' beginsel. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan, niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dit betekent dus dat er ruimte is om af te wijken van de Code, mits dit weloverwogen gebeurt. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

Het bestuur heeft vorig jaar al vastgesteld dat de meeste normen uit de Code worden nageleefd. In onderstaand overzicht wordt aangegeven aan welke norm nog niet wordt voldaan. De normen die betrekking hebben op het Belanghebbendenorgaan en de Raad van Toezicht zijn voor STIP niet van toepassing.

Norm 26: Communicatie

STIP heeft in 2016 geen onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de communicatiemiddelen. Het bestuur is van plan een nulmeting te doen in 2017.

Oprachtaanvaarding sociale partners - STIP

De oprachtaanvaarding van de met sociale partners overeengekomen pensioenregeling is geformaliseerd. Begin 2017 is de nieuwe uitvoeringsovereenkomst, na akkoord van het bestuur van het pensioenfonds en een positief advies van het verantwoordingsorgaan, ondertekend door de aangesloten werkgevers. De uitvoeringsovereenkomst is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015, de datum waarop het pensioenfondsbeleid is aangepast in het kader van het nieuwe FTK.

Geschiktheidsbevordering

Het bestuur vindt permanente scholing noodzakelijk, voor het bestuur als geheel en voor bestuursleden afzonderlijk. Het bestuur heeft in 2016 een studiedag gevolgd op het gebied van beleggingen. Verder hebben de bestuursleden literatuur bijgehouden, seminars en lezingen op pensioengebied bijgewoond en ervaringen met andere bestuursleden uitgewisseld.

Zelfevaluatie bestuur

Het bestuur heeft het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden in het verslagjaar geëvalueerd. Bij de evaluatie is aan de orde gekomen of het bestuur voldoende geschikt en divers is en is bovendien gekeken naar gedrag en cultuur. Een externe en onafhankelijke consultant heeft het proces van de evaluatie begeleid.

Diversiteit

Het bestuur heeft een diversiteitsbeleid, conform de normen van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur is van mening dat diversiteit geen doel op zich is, maar moet leiden tot meer vertrouwen in en grotere betrokkenheid bij het pensioenfonds bij de direct belanghebbenden en minder risico's door meer genuanceerde besluitvorming binnen de pensioenfondsorganen. Het bestuur streeft ernaar dat de verschillende pensioenfondsorganen een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de deelnemers in het pensioenfonds naar leeftijd en geslacht. Concreet betekent dit dat er minimaal één man en één vrouw en minimaal één persoon jonger en één persoon ouder dan 40 jaar zitting hebben in zowel bestuur als verantwoordingsorgaan.

Per 31 december 2016 bestaat het bestuur uit vier mannen en twee vrouwen. Er zijn geen bestuursleden jonger dan 40. In 2016 is daarmee niet geheel aan de diversiteitsdoelstelling ten aanzien van het bestuur voldaan. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie mannen en vier vrouwen. Eén lid is jonger dan 40. Daarmee voldoet STIP aan de diversiteitsdoelstellingen ten aanzien van het verantwoordingsorgaan.

Klachten- en geschillenregeling

STIP beschikt over een klachten- en geschillenregeling. Per 1 juli 2016 is de klachten- en geschillenregeling geactualiseerd. De klachten- en geschillenregeling is voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk via de website van het pensioenfonds. In het jaar 2016 zijn geen klachten ingediend en is er geen gebruik gemaakt van de geschillenregeling.

Integriteitsbeleid / Gedragscode / Incidenten- en klokkenluidersregeling

STIP beschikt tevens over een integriteitsbeleid. Het bestuur analyseert systematisch het integriteitsrisico, inclusief het risico van belangenverstremming.

Ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij STIP aanwezige informatie heeft STIP een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode geldt voor de bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en de door het bestuur aangewezen personen. In 2016 zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Incidenten kunnen een gevaar vormen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een incidentenregeling vastgesteld. De incidentenregeling geeft aan welke stappen worden gevolgd als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een incident binnen het pensioenfonds. Het doel van de regeling is het voorkomen van schade aan de beheerste en integere bedrijfsvoering en goede naam van het pensioenfonds, alsmede het beperken van mogelijke gevolgschade. De regeling geeft aan hoe verbonden personen van het pensioenfonds incidenten kunnen melden en hoe met een melding zal worden omgegaan. De regeling bevat waarborgen voor de bescherming van de verbonden persoon die te goeder trouw melding maakt van een incident (klokkenluidersregeling). In het verslagjaar is tweemaal sprake geweest van een datalek. In beide gevallen is door Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. namens het pensioenfonds melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en zijn betrokkenen geïnformeerd door middel van een excuusbrief. Op de meldingen is geen reactie ontvangen van de AP.

Uitbesteding

Na een uitgebreid aanbestedingstraject onder professionele, gespecialiseerde begeleiding heeft STIP in 2016 opnieuw gekozen voor Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Voor de deelnemersadministratie, de financiële administratie en de bestuursondersteuning is een aangescherpt contract afgesproken voor een periode van twee jaar (2017 en 2018). Syntrus Achmea zal zich in die periode voor STIP vooral inzetten op de kwaliteit van de bestuursondersteuning en digitale dienstverlening via portals. In 2018 vindt een evaluatie plaats.

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402 type II rapportage. De onafhankelijke accountant (Ernst & Young Accountants LLP) van Syntrus Achmea controleerde deze rapportage. Hierin werd geconcludeerd dat de beschreven bedrijfsprocessen bestonden en gedurende de verslagperiode functioneerden.

Naleving wet- en regelgeving

In 2016 zijn voor zover bekend bij het bestuur geen overtredingen van wet- en regelgeving die het pensioenfonds betreffen voorgekomen. DNB heeft geen aanwijzingen, dwangsommen of boetes opgelegd.

ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

Verhoging AOW-leeftijd en fiscale pensioenrichtleeftijd

De AOW-leeftijd gaat in 2022 verder omhoog naar 67 jaar en 3 maanden. En de fiscale pensioenrichtleeftijd voor aanvullende pensioenen gaat in 2018 omhoog naar 68 jaar. Deze pensioenrichtleeftijd is een rekenleeftijd. Daarmee wordt de jaarlijkse maximaal toegestane fiscale pensioenopbouw berekend. Sociale partners dienen in 2017 te besluiten of en hoe het de pensioenovereenkomst hierop per 1 januari 2018 wordt aanpast.

Toekomst pensioenstelsel

Het sinds 15 maart 2017 demissionaire kabinet wil toe naar een degressieve pensioenopbouw én nieuwe pensioencontracten in 2020; daartoe stuurde het een perspectiefnota over een nieuw pensioenstelsel naar de Tweede Kamer. De nota bouwt verder op de analyses van de SER uit februari 2015 en mei 2016. Het demissionaire kabinet wil dat iedereen gelijktijdig in 2020 overstapt naar een actuariel neutrale opbouw. En vindt dat er een overgangperiode nodig is om de doorsneesystematiek uit te faseren. De overheid verruimt hiervoor tijdelijk het fiscale kader. Uit berekeningen van het Centraal Planbureau (CPB) blijkt dat op basis van hun veronderstellingen de overstap op degressieve opbouw in 25 jaar evenwichtig en tegen acceptabele kosten kan worden gedaan. Sociale partners kunnen gedurende die periode de tijdelijk extra fiscale ruimte gebruiken, maar daar staat tegenover dat bedrijven ook in staat moeten zijn om deze hogere premie op te brengen. Het kabinet ziet enkele mogelijke pensioencontracten om uit te kiezen. Besluitvorming hierover vindt waarschijnlijk plaats door het nieuwe kabinet, dat in 2017 aantreedt.

Wetsvoorstel APF biedt mogelijkheden voor schaalvergroting

In januari 2015 kwam het kabinet met het wetsvoorstel Algemeen pensioenfonds (APF). Dat wetsvoorstel biedt kansen om de schaalgrootte en financiële draagkracht van pensioenfonds te verbeteren. Het APF schuift voor een deel de domeinafbakening aan de kant. Anders dan bestaande pensioenfonds is het APF niet beperkt tot gebruik door een of meer specifieke doelgroepen.

Het is mogelijk om een bestaand pensioenfonds om te vormen tot een APF. Het is ook mogelijk om een nieuw (leeg) APF op te richten. Alle bestuursvormen zijn toegestaan, maar er gelden wel speciale aanvullende voorschriften. Een vergunning van DNB is verplicht. Een vrijwillige pensioenregeling die een aanvulling is op een basispensioenregeling kan in een andere collectiviteitkring worden ondergebracht dan de basisregeling.

STIP ziet op dit moment geen aanleiding om op korte termijn over te stappen naar een APF. Mogelijk biedt het in de toekomst wel een alternatief voor de uitvoering van de pensioenregeling als door omstandigheden de uitvoering binnen een eigen pensioenfonds niet meer efficiënt kan plaatsvinden. STIP zal de ontwikkelingen op dit gebied volgen.

COMMUNICATIE

Wet Pensioencommunicatie

In 2016 zijn de verplichtingen voor dit jaar vanuit de Wet Pensioencommunicatie zorgvuldig geïmplementeerd. In de maand juli is het Pensioen 1-2-3 geïntroduceerd met daarbij de Pensioenvergelijker. Deze zijn gepubliceerd op de website en het Pensioen 1-2-3 is ingericht als startbrief voor nieuwe deelnemers. Al deze informatie is ook in het Engels beschikbaar gemaakt.

Website: digitale hart van de communicatie

De portefeuillehouders communicatie kwamen in 2016 vier maal bij elkaar. Zij hebben zich ingespannen om de website in te zetten als centrale en toegankelijke, digitale informatiebron voor alle belanghebbenden. De website stond dan ook en staat nog steeds centraal in de communicatiestrategie.

UPO verstuurd

Het uniform pensioenoverzicht werd in de maand april verstuurd. Ter toelichting is op de website uitgebreide informatie over het UPO en veel gestelde vragen opgenomen.

Actualiteit

Maandelijks is er in 2016 een nieuwsbericht op de website van STIP gepubliceerd. Vaak haakte deze in op landelijke campagnes of regelgeving. Maar er werd ook stilgestaan bij de ontwikkeling van de financiële situatie van STIP.

Nieuw meerjarig communicatiebeleid

In 2016 is de tijd genomen om in samenwerking met de werkgevers en het verantwoordingsorgaan een gedegen meerjarig communicatiebeleidsplan 2017-2020 te schrijven. Hierin is voor de langere termijn vastgesteld wat de doelstellingen zijn, de overkoepelende strategie en acties met daaraan gekoppeld de meetmomenten en -methodes. Daarnaast is een communicatiejaarplan voor 2017 opgesteld waarin alle acties zijn opgenomen, ook de gezamenlijke acties met de werkgevers.

Onderzoek AFM en DNB

AFM en DNB hebben in een sector breed onderzoek in 2016, waarbij STIP een van de onderzochte pensioenfondsen was, geconstateerd, dat STIP niet duidelijk en correct communiceerde over de te verwachten toeslagverlening de komende 5 jaren. De toezichthouders verwachten dat STIP dit in de communicatie in de toekomst wel in alle gevallen duidelijk, correct en evenwichtig doet, gebaseerd op een gedegen analyse. Een concrete uitspraak wordt met andere woorden gebaseerd op de financiële positie en de financiële opzet van STIP, rekening houdend met de haalbaarheids-toets en het herstelplan. Begin 2017 paste het bestuur hierop de relevante communicatiemiddelen aan.

PENSIOENPARAGRAAF

Pensioenregeling

Algemeen

IKEA en de vakbonden hebben de afspraken over de pensioenregeling vastgelegd in de pensioenovereenkomst. Bij IKEA is de pensioenovereenkomst onderdeel van de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) waarbij als vertegenwoordigers van de werknemers optreden de FNV en WIM (Werknemersvereniging IKEA Medewerkers). De gemaakte afspraken legt STIP vast in een pensioenreglement. Daarbij is onderscheid gemaakt naar deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en deelnemers geboren na 31 december 1949; elke groep met een eigen pensioenreglement. Inmiddels zijn alle deelnemers van 1949 en eerder inactief. Daarnaast gelden voor een erg kleine groep werknemers oude pensioenafspraken. Deze zijn vastgelegd in zogenoemde pioniersreglementen: één voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en één voor deelnemers geboren na 31 december 1949.

Per 1 januari 2016 is de basis pensioenregeling voor deelnemers geboren na 31 december 1949 door sociale partners aangepast. Het opbouwpercentage is verhoogd van 1,85% naar 1,875%. De franchise voor 2016 is vastgesteld op € 12.953. De aanvang van de deelneming aan de pensioenregeling is gewijzigd naar de datum van indiensttreding of de 20e verjaardag als de werknemer deze leeftijd bij indiensttreding nog niet heeft bereikt. De wachttijd van 2 maanden bij indiensttreding is vervallen. Deze wijzigingen zijn per 1 januari 2016 door het bestuur overgenomen in het pensioenreglement voor deelnemers geboren na 31 december 1949. Een bepaling waarin wordt geregeld dat bij vervroeging van de pensioenleeftijd vóór 5 jaar voor de AOW-leeftijd deelnemers moeten verklaren dat zij geen inkomsten meer uit arbeid genieten, is toegevoegd per 1 juli 2016.

In de overige regelingen zijn geen actieve deelnemers meer. Deze reglementen zijn niet aangepast.

Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste kenmerken van de basis regeling weer.

Karakter van de regeling

De pensioenovereenkomst is een uitkeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 10 van de Pensioenwet.

Pensioensysteem

Voorwaardelijk geïndexeerd middelbaar loon. Dit betekent dat de pensioenen worden bepaald op basis van het gemiddelde loon over de diensttijd bij IKEA. Indien het vermogen van het pensioenfonds toereikend is worden de opgebouwde pensioenrechten verhoogd met de loonindex (voor actieve deelnemers) of de prijsindex (voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers).

Pensioengevend salaris

De som van de maandsalarissen (of vervangende uitkeringen) in een kalenderjaar vermeerderd met de uitbetaalde vakantietoelage, de uitbetaalde dertiende maand, de uitbetaalde vakantiedagen, de uitbetaalde flexuren inclusief flexurentoelage. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 101.519 (2016) en wordt jaarlijks per 1 januari aangepast met de in de Wet Inkomstenbelasting 2001 genoemde contractloonontwikkelingsfactor, inclusief eventuele afronding.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. De pensioengrondslag wordt voor elke deelnemer op jaarbasis (achteraf) vastgesteld.

Franchise

De franchise bedraagt € 12.953 (2016). De franchise wordt jaarlijks aangepast aan de ontwikkelingen van de Algemene Ouderdomswet (AOW) waarbij de ontwikkeling van de AOW voor een samenwonende als uitgangspunt wordt genomen.

Pensioendatum

De eerste van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 67 jaar wordt.

Pensioensoorten

De deelnemer heeft aanspraak op:

- Levenslang ouderdomspensioen;
De opbouw is op jaarbasis gelijk aan 1,875% van de pensioengrondslag in dat kalenderjaar. Hiervan wordt een twaalfde deel per maand opgebouwd waarbij een gedeelte van een maand wordt verwaarloosd.
- WIA-excedentpensioen;
Het WIA-excedentpensioen bij gehele arbeidsongeschiktheid is gelijk aan 70% van dat gedeelte van het pensioengevend salaris dat uitgaat boven SV-grens (2016 € 52.763). Het WIA-excedentpensioen is maximaal € 66.587 (niveau 2016) per jaar.
- Levenslang partnerpensioen;
Uitgangspunt is een opbouw van 70% van het te bereiken ouderdomspensioen. In verband met de verhoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 67 zijn de opgebouwde aanspraken per 1 januari 2014 herberekend. Als gevolg hiervan is het levenslange partnerpensioen voor degene die reeds op 31 december 2013 deelnemer was aan de basisregeling niet exact gelijk aan 70% van het te bereiken ouderdomspensioen, omdat uitsluitend het ouderdomspensioen in de herberekening is meegenomen.
- Wezenpensioen;
14% van het te bereiken ouderdomspensioen (zie ook opmerking verhoging pensioenleeftijd hiervoor).
- ANW-hiaat pensioen
Het jaarlijkse ANW-hiaatpensioen bedraagt € 8.466 (2016) en wordt jaarlijks op 1 januari herzien aan de hand van de ontwikkeling van de wettelijke ANW-uitkeringen.

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid van STIP kent twee soorten indexatie. STIP streeft naar indexatie op basis van de loonindex voor alle actieve deelnemers en prijsindex voor alle slapers en pensioengerechtigden. Daarbij zal het percentage, waarmee de aanspraken en rechten van slapers en pensioengerechtigden worden verhoogd, nooit meer bedragen dan de loonindex.

Het toeslagbeleid is met de invoering van het nFTK gewijzigd. De regels voor indexeren zijn strenger geworden. Indexaties moeten vanaf 2015 toekomstbestendig zijn. Toekomstbestendig betekent dat niet alleen het komend jaar, maar ook naar verwachting de daaropvolgende jaren de betrokken indexatie kan worden toegekend. Maatstaf voor de toeslagverlening is de beleidsdekkingsgraad. Dit is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. Bij een beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% mogen geen toeslagen worden verleend. Daarboven wel, maar pas volledig als dat toekomstbestendig kan.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2015 was lager dan 110%. Hierdoor was er onvoldoende financiële ruimte om per 1 januari 2016 een toeslag toe te kennen. Omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2016 lager was dan 110%, is er ook geen toeslag verleend per 1 januari 2017.

Premiebeleid

STIP heeft de afspraken met de aangesloten werkgevers ten aanzien van de premie vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. In de overeenkomst is de wijze vastgelegd waarop de hoogte van de totale pensioenpremie wordt vastgesteld en wanneer de premie moet worden betaald. Tevens bevat deze uitvoeringsovereenkomst de voorwaarden waaronder toeslagen op opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenen worden verleend.

Voor iedere aangesloten onderneming wordt jaarlijks een kostendekkende premie berekend. De kostendekkende premie omvat:

- de actuariel benodigde premie voor de reguliere pensioenopbouw en de risicopremies voor de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's,
- de opslag die in het pensioenfonds nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen,
- een opslag ter dekking van uitvoeringskosten van het pensioenfonds.

De premie is een zuiver kostendekkende premie. Er wordt derhalve geen rekening gehouden met demping. Demping zou bijvoorbeeld kunnen op basis van de gemiddelde rente of op basis van een verwacht rendement. Een zuiver kostendekkende premie is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur. Omdat de rente op een lager niveau staat dan per 31 december 2015 stijgt de pensioenpremie.

Risicohouding en (aanvangs)haalbaarheidstoets

De risicohouding van STIP is zowel voor de korte als de lange termijn gekwantificeerd. Voor de korte termijn aan de hand van het strategisch beleggingsbeleid en voor de lange termijn met behulp van een aanvangshaalbaarheidstoets, waarin het huidige fondsbeleid is geïntegreerd.

De korte termijn risicohouding is vastgelegd als een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen (VEV). Het VEV is de belangrijkste indicator van het beleggingsrisico. Op basis van de normwegingen in het strategische beleggingsbeleid is het VEV van het pensioenfonds 26% van de voorziening. Het pensioenfonds hanteert bandbreedtes voor wat betreft het zakelijke waarden- en renterisico. Daardoor komt de bandbreedte voor het VEV uit op VEV +/- 6%, ofwel tussen 20% en 32%. Toekomstige wijzigingen van het VEV veroorzaakt door fluctuaties in de rentestand zijn toegestaan.

De lange termijn risicohouding is bepaald op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets. Met de invoering van het nieuwe FTK heeft de aanvangshaalbaarheidstoets zijn intrede gedaan. Met een (aanvangs)haalbaarheidstoets kijkt het pensioenfonds of de afgesproken pensioenambities worden gerealiseerd, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Bij grote veranderingen zoals de invoering van het nieuwe FTK, een nieuwe pensioenregeling of een andere significante wijziging voert het pensioenfonds een aanvangshaalbaarheidstoets uit. Vervolgens doet het pensioenfonds ieder jaar de jaarlijkse haalbaarheidstoets en rapporteert die uiterlijk 30 juni aan DNB.

De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd als monitor van gestelde normen. Aan de hand van de uitkomsten van de haalbaarheidstoets beoordeelt het pensioenfonds of het verwacht pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het 'slecht weer'-scenario in lijn zijn met de door het pensioenfonds zelf gekozen ondergrenzen. Deze zelf gekozen ondergrenzen moeten passen binnen de risicohouding van het pensioenfonds.

In 2015 voerde het pensioenfonds de aanvangshaalbaarheidstoets uit op basis van de vaste scenarioset van DNB. Het pensioenfonds stelde drie grenzen vast:

- 1 Een ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat vanuit de situatie dat precies aan de vereisten van het vereist eigen vermogen wordt voldaan. Deze is door het pensioenfonds vastgesteld op 90%. Dit is gelijk aan een jaarlijkse aanpassing van de pensioenen met 70% van de loon c.q. prijsinflatie.
- 2 Een ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie. Deze is ook vastgesteld op 90%.
- 3 Een maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweersscenario. Het bestuur heeft deze vastgesteld op 35%.

Uitkomsten jaarlijkse haalbaarheidstoets 2016

Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat nog steeds aansluit bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Jaarlijks wordt vanuit de feitelijk financiële positie van het pensioenfonds getoetst of het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau in voldoende mate aansluit bij de door het pensioenfonds gekozen ondergrens en of het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau. De uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets van juni 2016 zijn als volgt:

- Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt 93,7%. Deze blijft boven de ondergrens van 90%.
- Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt in slecht weer (5% percentiel) 61%. De afwijking van de mediaan bedraagt daarmee 35%. Dit is gelijk aan dan de door het bestuur vastgestelde maximale afwijking van 35%.

De verwachte pensioenresultaten blijven boven de door het bestuur vastgestelde ondergrenzen. Per saldo is daarmee de conclusie dat de ambities met het gevoerde beleid kunnen worden gerealiseerd.

KOSTENTRANSPARANTIE

STIP is voorstander van transparantie en tracht zo goed mogelijk gevolg te geven aan de Aanbevelingen Uitvoeringskosten zoals die in maart 2012 zijn uitgewerkt en in februari 2016 zijn geactualiseerd door de Pensioenfederatie. Dit betreffen zowel de kosten van pensioen als die van vermogensbeheer en de transactiekosten die hierbij zijn gemaakt.

Kosten van pensioenuitvoering

De pensioenuitvoeringskosten zijn in 2016 hoger dan in 2015; € 1.454.000 tegenover € 1.300.000. De hogere kosten werden voornamelijk veroorzaakt door;

- In 2016 zijn de administratiekosten hoger dan in 2015 door eenmalige extra verrichtingen ten aanzien van de deelnemersadministratie; o.a. het samenvoegen van meerdere polissen bij deelnemers.
- De advieskosten zijn in 2016 hoger onder andere door éénmalige kosten vanwege advies met betrekking tot de aanbestedingsprocedure voor de pensioenadministratie en bestuursondersteuning vanaf 2017.
- De bestuurskosten zijn in 2016 en 2015 hoger dan in 2014 doordat er meer betaalde bestuurders zijn.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
administratiekosten en bestuursondersteuning	1.021	890	1.038
controlekosten	59	52	54
advieskosten	202	197	102
bestuurskosten	117	104	61
communicatie- en overige kosten	55	57	68
totale uitvoeringskosten (x € 1.000)	1.454	1.300	1.323
actieve deelnemers	6.631	6.417	6.023
pensioengerechtigden	231	191	167
totaal normdeelnemers	6.862	6.608	6.190
* uitvoeringskosten/normdeelnemer (x €1)	212	197	214
* na herschikking kosten naar relevant jaar			
uitvoeringskosten/normdeelnemer (x €1)	212	197	185

De kosten van de uitvoering van de regeling bedragen in 2016 per deelnemer € 212 (2015: € 197). Het "aantal deelnemers" is de som van alle actieve deelnemers en alle pensioengerechtigden.

De pensioenuitvoeringskosten bestaan uit administratieve verrichtingen (pensioentoekenningen, betalen uitkeringen, verwerken waardeoverdrachten etc.), controle- en advieskosten, bestuurskosten en overige kosten (onder andere heffingen van de toezichthouders).

In 2014 zijn de uitvoeringskosten beïnvloed door een grote afkoopactie. De werkzaamheden hebben voornamelijk in 2014 plaatsgevonden, maar omdat 79% van de afkopen in de technische voorzieningen van 2013 verwerkt zijn en het hieraan gerelateerde deelnemersbestand in 2013 gemuteerd is, is een herschikking van deze kosten bij de vergelijking van de kosten pensioenuitvoering op zijn plaats.

Na deze aanpassing zijn de kosten van de uitvoering van de regeling in 2014 per deelnemer € 185.

Kosten vermogensbeheer

De totale kosten vermogensbeheer van STIP kwamen in 2016 uit op 0,37% van het totaal gemiddelde belegde vermogen (2015: 0,44%). Dit percentage is uit te splitsen in 0,34% vermogensbeheerkosten en 0,03% transactiekosten. Deze vermogensbeheerkosten bestaan uit gefactureerde kosten aan het pensioenfonds en kosten verkregen door doorkijk van de vermogensbeheerder.

In onderstaande tabel is de opbouw van deze vermogensbeheerkosten weergegeven, waarbij in 2016 een stap is gemaakt door de vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie op basis van doorkijk naar de voorkomende categorieën weer te geven. De percentages geven de kosten aan ten opzichte van het totaal gemiddeld belegd vermogen op basis van de standen aan het einde van de maanden in het betreffende jaar.

Kosten vermogensbeheer (x € 1.000)	2016		2015	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie				
- vastgoed	11	0,00	-	-
- aandelen	313	0,10	352	0,13
- vastrentende waarden	332	0,10	447	0,16
- hedgefonds	153	0,05	-	-
- overige beleggingen	1	0,00	-	-
Totaal exclusief overlay	810	0,25	799	0,29
- overlay beleggingen	152	0,05	-	-
Totaal directe vermogensbeheerkosten	962	0,30	799	0,29
Overige vermogensbeheerkosten				
- advieskosten vermogensbeheer	113	0,04	114	0,04
- overige kosten o.a. rapportage kosten	25	0,01	25	0,01
Totaal overige vermogensbeheerkosten	138	0,04	139	0,05
Totaal vermogensbeheerkosten	1.100	0,34	938	0,34
Totaal transactiekosten	99	0,03	250	0,09
Totale kosten vermogensbeheer	1.199	0,37	1.188	0,43
Gemiddeld belegd vermogen				
vermogen 1 januari	271.656		258.866	
vermogen 31 december	337.830		271.565	
gemiddeld vermogen (primo jaar + ultimo jaar) /2	304.743		265.216	
gemiddeld vermogen op basis van ultimo maandstanden	320.762		275.983	

De vermogensbeheerkosten zijn in 2016 procentueel gelijk gebleven ten opzichte van 2015 op 0,34%. Met betrekking tot de vermogensbeheerkosten zijn alle aan het vermogensbeheer toe te rekenen kosten in het percentage meegenomen. Voor het (actieve) aandelenbeheer bedroegen de vermogensbeheerkosten 0,43% (inclusief hedge funds) en voor het vastrentende waarden beheer (inclusief de kosten voor de rente-overlay) bedroegen de vermogensbeheerkosten 0,23% van het in dat deel belegde vermogen.

Dat het (actieve) aandelenbeheer relatief duurder is dan het vastrentende waarden beheer, wordt gecompenseerd door het hoger verwachte rendement op aandelen. Het (relatief duurdere) actieve beheer wordt gecompenseerd door een outperformance door de beheerder ten opzichte van de benchmark (op langere termijn basis). Het pensioenfonds toetst(e) dit op jaarbasis en heeft ook in 2016 geconstateerd dat dit het geval is. De vermogensbeheerkosten van STIP van 0,34% in 2016 zijn nog steeds behoorlijk lager dan de 0,47% die in 2015 gemiddeld gold voor Nederlandse pensioenfondsen (bron: LCP). STIP heeft begin 2017 besloten om over te stappen naar passief aandelenbeheer. Dit laat de kosten voor het beheer van aandelen dalen.

Met betrekking tot de transactiekosten betreft dit de op- en afslagen die in 2016 bij aan- en verkooptransacties in beleggingsfondsen zijn betaald. De transactiekosten zijn in 2016 fors gedaald van 0,09% in 2015 naar 0,03% in 2016. Deze verlaging komt doordat de resterende mandaatwijzigingen die nog moesten plaatsvinden op basis van de ALM-studie uit 2015 in het jaar 2016 zoveel mogelijk via nieuw geld zijn doorgevoerd. De verhoging van het aandelenbelang is in 2016 geleidelijk aan in een aantal maanden geschied via nieuwe premie-instromen. Daarnaast is de feitelijke allocatie naar het SLM-fonds niet aangepast in 2016, waardoor de mate van renteafdekking geleidelijk aan is verlaagd (conform de uitkomsten van de ALM-studie van 2015).

De transactiekosten binnen de beleggingsfondsen zijn nog niet beschikbaar. De Pensioenfederatie heeft in haar in 2016 geactualiseerde Aanbevelingen aangegeven dat ook look through moet worden toegepast met betrekking tot de transactiekosten die in de beleggingsfondsen worden gemaakt. Dit zijn de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels, acquisitiekosten binnen die beleggingsfondsen of ingeval van fund-of fundstructuren in- en uitstapvergoedingen bij onderliggende beleggingsfondsen. Deze aanbeveling is van toepassing vanaf boekjaar 2017. Eerdere toepassing over boekjaar 2016 wordt aanbevolen, in dat geval wordt dit expliciet toegelicht. Het pensioenfonds zou graag nu al dit inzicht meenemen, maar is daarbij afhankelijk van haar vermogensbeheerder. Deze heeft aangegeven aan te willen sluiten bij de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie, maar dat deze kosten waarschijnlijk pas vanaf boekjaar 2018 te kunnen leveren.

BELEGGINGENPARAGRAAF

Beleggingsklimaat

Het jaar 2016 was een volatiel jaar. Aandelen daalden fors in het eerste kwartaal, maar herstelden zich, ondanks de Brexit in juni en de verkiezing van Trump in november, geleidelijk aan en eindigden het jaar zelfs fors hoger. Met name de aandelen van opkomende markten lieten een goede performance zien in 2016.

In de eerste 3 kwartalen van 2016 daalde de lange euro-rente. In het laatste kwartaal werd deze trend gekeerd en steeg de rente weer. Per saldo daalde de 30-jaars swaprente in 2016 echter nog met ongeveer 0,4%. Met name niet-staatsobligaties lieten een goede performance zien. De spreads van niet-staatspapier versus staatspapier daalden in 2016 met name voor High Yield obligaties (bedrijfsobligaties van lagere kredietkwaliteit) en Emerging Market Debt (obligaties van opkomende landen).

De asset allocatie van STIP in 2015 en 2016

In 2015 heeft het pensioenfonds haar risicoprofiel met de sociale partners vastgesteld en daarnaast ook een ALM-studie uitgevoerd. Deze studie maakte duidelijk dat het pensioenfonds door de jonge populatie extreem rentegevoelig is en dat voor de lange termijn een hoger risicoprofiel wenselijk is. Dit leidde tot een aanpassing van het beleggingsbeleid met een hogere strategische allocatie naar aandelen (40%) en een lagere gewenste renteafdekking (45% op basis van marktrente).

De beleggingsmix van STIP en het aan de vermogensbeheerder afgegeven beleggingsmandaat is naar aanleiding van de ALM-uitkomsten in 2015 in 2016 verder aangepast. Eind 2015 gold als strategische norm voor aandelen nog een percentage van 36%, in 2016 is deze norm verder verhoogd naar 40%. De ophoging heeft geleidelijk aan plaatsgevonden door nieuwe premies hiervoor te gebruiken, omdat de aandelenmarkten vrij volatiel waren en om transactiekosten zo veel mogelijk te besparen. Per 1 september 2016 is het strategische doel van het pensioenfonds van 40% aandelen volledig bereikt.

Voor het renteafdeckingspercentage (berekend op basis van de marktwaarde van de verplichtingen) geldt dat dit in 2016 geleidelijk verder is verlaagd van 49% naar het, in lijn met het in de ALM-studie bepaalde, nieuwe strategische afdeckingspercentage van 45%.

Verder is het beleggingsbeleid in 2016 zeer minimaal aangepast. STIP heeft ervoor gekozen om (nu nog beperkt) te gaan beleggen in hypotheek. Beleggen in hypotheek is een illiquide vorm van beleggen wat extra rendement oplevert in de vorm van een illiquiditeitspremie. Door de relatief jonge populatie van het pensioenfonds is het voor STIP mogelijk om gelden voor langere tijd weg te zetten. Dit is geschied zonder het risicoprofiel van het pensioenfonds te verhogen. Tevens is de toegestane bandbreedte voor de aandelenportefeuille in 2016 verkrappt van 10% naar 6% rond de strategische norm, waardoor de tactische beheerruimte iets is verminderd.

De asset allocatie van STIP eind 2016

In de onderstaande tabel is opgenomen de strategische beleggingsmix per 31 december 2016 en de feitelijke beleggingsmix op 31 december 2016 van STIP.

	<u>Strategisch</u>	<u>Feitelijk</u>	<u>Bandbreedte</u>
Aandelen	40,0%	43,6%	34%-46%
Vastrentende waarden	60,0%	55,7%	54%-56%
• Staatsobligaties (core Euro) + renteafdekking	17,2%	17,6%	
• Europese staatsobligaties	9,4%	7,8%	
• Credits	17,3%	15,5%	
• Hypotheken	4,8%	4,5%	
• Asset Backed Securities	8,3%	7,2%	
• High Yields	1,5%	1,5%	
• Emerging Market Debt	1,5%	1,6%	
Liquide middelen	0,0%	0,7%	0%-5%
TOTAAL	100,0%	100,0%	

De invulling van de portefeuille van STIP geschiedt volledig met institutionele beleggingsfondsen. STIP heeft de beschikking over de fondsvoorwaarden van deze fondsen en ontvangt verder op kwartaalbasis de factsheets van de fondsen alsmede een "look through" van de fondsen waarin het belegt.

Op jaarbasis bekijkt STIP ook de positie die het heeft in de verschillende beleggingsfondsen, of er voldoende andere participanten zijn in ieder fonds en of de belangen van STIP niet zodanig groot zijn dat de onderliggende liquiditeit een issue zou kunnen worden. Ook in 2016 is door de BAC geconstateerd dat de positie van STIP niet te groot is.

Strategische renteafdekking

Het bestuur heeft in 2012 (bij de introductie van de UFR) besloten om bij de renteafdekking vooral te blijven sturen op het marktrentekader, echter wel zonder dat het UFR-kader uit het oog zou worden verloren. Dit beleid is ook in de jaren erna nog steeds gehandhaafd.

Het renterisico van het pensioenfonds wordt afgedekt via het SLM (Strategic Liability Matching) -fonds; het SLM-fonds is een overlayfonds. Het SLM-fonds is gebaseerd op het verplichtingenprofiel van een gemiddeld pensioenfonds. Dit zorgt er voor STIP nog steeds voor dat er in een marktrentekader op sommige momenten sprake is van een minder effectieve renteafdekking dan gewenst. Ook in 2016 is dit onderwerp besproken tijdens BAC-vergadering en bestuursvergaderingen, maar heeft dit niet geleid tot aanpassingen in de portefeuille.

In 2016 is tevens met de beheerder gesproken over de implementatie van EMIR binnen het SLM-fonds. Mede ingegeven door de nieuwe richtlijnen die daarmee gaan gelden heeft de beheerder de leverage in het SLM-fonds verminderd en ervoor gezorgd dat er voldoende cash-onderpand aanwezig is binnen het fonds. Verder heeft beheerder Aegon het fonds nu zodanig ingeregeld dat alle swapposities volledig zijn overgegaan op Central Clearing, waardoor het collateralbeleid (onderpandbeleid) minder relevant is geworden. Aegon voldoet verder ook aan de gewenste rapportage-eisen die samenhangen met EMIR. STIP hoeft hier niet zelf meer iets te regelen.

In 2016 is de strategische renteafdekking conform beleid geleidelijk aan verlaagd van 49% naar 45%. Het gewicht van de renteafdekking mag conform het huidige beleid van het pensioenfonds fluctueren met een bandbreedte van 5% boven of 5% onder de geformuleerde strategische norm. Ultimo 2016 is het werkelijke afdekkingspercentage op basis van marktrente uitgekomen op 43%. Per saldo heeft STIP in 2016 geen participaties in het SLM-fonds hoeven aankopen of verkopen, omdat de afdekking zich door de geleidelijk gedaalde norm steeds binnen de afgesproken bandbreedte van +/- 5% heeft bewogen.

Alle bovenstaande afdekkingspercentages zijn gebaseerd op het marktrentekader (waarbij geen rekening wordt gehouden met de UFR). Op basis van de UFR is de rentegevoeligheid van de verplichtingen veel lager en komt het renteafdekkingspercentage ultimo 2016 uit op 66%.

De vermogensbeheerder ontvangt op maandbasis de verplichtingenstromen van het pensioenfonds. Het mandaat van de beheerder is zodanig geformuleerd dat de beheerder verantwoordelijk is voor een automatische bijsturing van de renteafdekking op het moment dat het overeengekomen minimum of maximum wordt overschreden.

Prudent person

STIP is van mening dat het gekozen en gevoerde beleggingsbeleid voldoet aan het "Prudent person" beginsel.

- De activa worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- De activa worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel worden gewaarborgd;
- De activa worden voldoende gespreid belegd;
- Er is sprake van een goede organisatie met deskundige leiding, adequaat toezicht, transparantie en verantwoording.

De doelstelling van het beleggingsbeleid alsmede de invulling van het beleid van het pensioenfonds zullen steeds in lijn zijn met voornoemde regel.

De Beleggingsadviescommissie (BAC)

De BAC vertaalt onder andere de aanbevelingen uit de ALM studie in een vermogensbeheerbeleid voor de korte en lange termijn en is namens het bestuur het eerste aanspreekpunt voor de vermogensbeheerder. Ook zorgt de commissie voor het analyseren van de maand- en kwartaalrapportages van de beheerder en geeft daar, indien nodig, opvolging aan en is zij in eerste instantie verantwoordelijk van de analyse van de risicorapportage van de beleggingen.

Minimaal op kwartaalbasis (in 2016 echter acht keer) heeft de BAC daartoe een bijeenkomst gehad. Meestal was dit ook samen met de vermogensbeheerder, waarbij onder meer het door de beheerder gevoerde beleggingsbeleid, de behaalde performance en de economische verwachtingen steeds zijn besproken. Verder zijn er in 2016 nog onder meer uitgebreid besproken het beleid inzake het uitlenen van effecten, het beleid inzake tegenpartijrisico, de ISAE 3402-verklaring van de beheerder en de wijze van invulling van de aandelenportefeuille. Ook is door de BAC aandacht besteed aan de brieven en vragen van DNB en gekeken of naar aanleiding daarvan zaken aangepast moesten worden. Waar nodig is er ook tussen de vergaderingen door contact geweest met de vermogensbeheerder.

Ook in 2016 zijn weer een aantal stukken geactualiseerd en voor goedkeuring voorgelegd aan het bestuur.

Eind 2016 is wederom door de BAC een strategische kalender opgesteld met werkzaamheden voor 2017. Gedurende het jaar wordt deze steeds geactualiseerd. Daarnaast is het beleggingsplan voor 2017 opgesteld en zijn BAC en bestuur druk bezig geweest met het vaststellen van de "investment beliefs" van het pensioenfonds.

In 2016 heeft de commissie ook weer een update gemaakt van de toegevoegde waarde van het actieve beheer van de huidige vermogensbeheerder en heeft de jaarlijkse evaluatie van de vermogensbeheerder plaatsgevonden. Dit heeft het bestuur doen besluiten om in 2016 geen wijzigingen in de beheerstructuur en het vermogensbeheer te implementeren.

Ook is uitgebreid gekeken naar de risicorapportages van het pensioenfonds. Een uitgebreide risicorapportage is zowel over het derde als over het vierde kwartaal 2016 opgesteld en besproken binnen de BAC en het bestuur. Beide zijn van mening nu voldoende inzichten te verkrijgen in de financiële risico's die het pensioenfonds loopt.

Performance beleggingen STIP

De aandelenportefeuille heeft in 2016 een resultaat behaald van + 9,1%. De vastrentende waarden portefeuille exclusief de extra renteafdekking heeft in 2016 een resultaat van + 5,3% behaald. Daarmee kwam de totale portefeuille zonder strategische renteafdekking in 2016 uit op een rendement van +7,3% (voor aftrek kosten).

De strategische renteafdekking heeft in 2016 een grote bijdrage geleverd aan de totale absolute performance van het pensioenfonds. Met name doordat de rente in 2016 verder gedaald is. Hierdoor kwam de totale beleggingsperformance van STIP in 2016 uit op 14,0% (voor aftrek van de beheerkosten). Echter, deze performance kan niet los gezien worden zonder de ontwikkeling van de verplichtingen en het feit dat het pensioenfonds een extreem jong pensioenfonds is.

Alle asset categorieën binnen zowel de vastrentende portefeuille alsmede de aandelenportefeuille hebben een positief rendement behaald in 2016. Dit had met name te maken met de verder stijgende aandelenmarkten en verder dalende rente in 2016. Verder heeft het actieve tactische beleid van Aegon met een toegevoegde waarde van + 0,3% (voor aftrek kosten) beperkt positief bijgedragen aan de performance van 2016. Na aftrek van kosten gaat deze outperformance verloren (- 0,02%).

Hieronder wordt (zowel absoluut als relatief) weergegeven hoe de performance (vóór aftrek van beheerkosten) van STIP in 2016 was. Door een vergelijking met de benchmark wordt zichtbaar dat de vermogensbeheerder in 2016 in staat is geweest om met zijn actieve beleid (op onderdelen) waarde toe te voegen aan de portefeuille.

Categorie	Portefeuillerendement excl. beheerkosten	Benchmark	Toegevoegde waarde beheerder
Aandelen	9,1%	8,9%	+0,2%
Vastrentende waarden	5,3%	4,7%	+ 0,6%
• Staatsobligaties	4,2%	4,5%	- 0,3%
• Credits (bedrijfsobligaties)	5,0%	4,7%	+ 0,3%
• Hypotheken (*)			
• Asset Backed Securities	3,8%	2,0%	+ 1,8%
• High Yields	12,0%	12,6%	- 0,6%
• Emerging Market Debt	8,4%	8,3%	+ 0,1%
Totaal portefeuille excl. renteafdekking	7,3%	7,0%	+ 0,3%
Impact renteafdekking	6,7%		
Totaal portefeuille incl. renteafdekking voor aftrek van beheerkosten	14,0%		
Totaal portefeuille incl. renteafdekking na aftrek van beheerkosten	13,5%		

(*) Nog geen jaarrendement beschikbaar, het mandaat is in de loop van 2016 gestart

Het totaalrendement inclusief renteafdekking 2016 inclusief beheerkosten (maar vóór omvangskorting) is uitgekomen op 13,5%. Indien ook de omvangskorting wordt meegenomen, wordt het behaalde totaalrendement ingeschat op 13,6%.

Aandelen

De aandelenportefeuille van STIP scoorde in 2016 een rendement van 9,1%. Het afdekken van de belangrijkste valutarisico's binnen de aandelenportefeuille (van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse Yen) heeft in 2016 een negatief effect (van ongeveer 4%-punt) gehad op de absolute aandelenperformance, doordat de euro in 2016 verzwakte tegenover de Amerikaanse Dollar en Japanse Yen. De afdekking van het Britse Pond heeft wel positief effect gehad. De beheerder behaalde met zijn actieve aandelenbeleid wel een +0,2% outperformance versus de benchmark.

Vastrentende waarden

Ook de vastrentende markten presteerden positief in 2016. De portefeuille core euro staatsobligaties betreffen hoofdzakelijk obligaties van Eurozone landen met een AAA rating, alsmede een AA-rating.

Het Europese staatsobligatiefonds belegt breder (ook in bijvoorbeeld Spanje, Italië en het Verenigd Koninkrijk). Over 2016 heeft dit fonds een rendement van 4,2% behaald ten opzichte van 4,5% voor de benchmark. Het fonds is er dus niet in geslaagd om een outperformance te behalen.

De portefeuille met hoogwaardige bedrijfsobligatie heeft een performance van ongeveer 5,0% behaald, de kredietopslagen (spreads) daalden in 2016, hetgeen een positief effect had op de performance.

Aangezien het hypotheekfonds pas in de loop van 2016 in de portefeuille is opgenomen, is er in dit jaarverslag nog geen performance voor het hypotheekfonds opgenomen.

Asset Backed securities, veelal obligaties met hypotheek als onderpand, hebben een positief resultaat behaald in 2016 van + 3,8%. De benchmark had een performance van 2,0%, waardoor het fonds een mooie outperformance van 1,8% heeft behaald.

High Yield bedrijfsobligaties (bedrijfsobligaties van een lagere kredietkwaliteit) hadden met 12,0% de beste performance, doordat creditspreads fors daalden. Het fonds heeft de benchmark echter niet verslagen (- 0,6%).

Emerging Market Debt (staatsobligaties van opkomende landen) behaalden in 2016 met +8,4% ook een mooi positief rendement en 0,1% meer dan de benchmark.

In totaliteit scoorde de beheerder op vastrentende waarden met zijn actieve beleid zeer positief en behaalde een toegevoegde waarde van bijna 0,6% ten opzichte van de benchmark.

Het SLM-fonds heeft gezorgd voor de (gedeeltelijke) strategische renteafdekking van de verplichtingen. De absolute impact van de (extra) renteafdekking op de behaalde performance van het pensioenfonds was in 2016 + 6,5%-punt in absolute zin.

Attributieanalyse

Hieronder is de attributie-analyse te vinden van de netto behaalde performance:

Attributie exclusief SLM, na kosten year to date	Allocatie effect	Selectie effect	Management effect
- Vastrentende waarden excl. SLM	- 0,06%	0,14%	0,08%
- Overig	- 0,08%	- 0,08%	- 0,16%
- Liquiditeiten	0,06%	0,00%	0,06%
Totaal	- 0,08%	0,06%	- 0,02%

Hierboven is de attributie uitgesplitst. In 2016 was de grootste hierbij relevante factor het selectie-effect op vastrentende waarden dat positief was. De andere effecten waren beperkt negatief en per saldo scoorde de beheerder netto rond de benchmark.

Tactisch beleid

Gedurende 2016 heeft het tactisch beleid tussen verschillende beleggingscategorieën (het allocatie effect) een vrijwel neutraal resultaat behaald. De belangrijkste posities die in de portefeuille van STIP gedurende 2016 zijn ingenomen zijn:

- De overweging in bedrijfsobligaties, versus de onderweging in staatsobligaties. Dit vanwege het feit dat op bedrijfsobligaties een opslag ten opzichte van staatsobligaties wordt ontvangen, terwijl het neerwaartse risico als beperkt wordt beschouwd vanwege het opkoppoprogramma van de ECB. Deze positie deed het gedurende het tweede kwartaal minder goed omdat kredietopslagen van bedrijfsobligaties opliepen als gevolg van de onzekerheid over het Brexit-referendum.
In het derde kwartaal daalde deze kredietopslag overigens weer waardoor deze positie waarde toevoegde. In het vierde kwartaal liep de lange rente wat op. Omdat bedrijfsobligaties een lagere rentegevoeligheid hebben dan staatsobligaties leidde deze tactische positie ook in het vierde kwartaal tot een positieve toegevoegde waarde;
- In het eerste deel van 2016 was Aegon net als in 2015 overwogen in Europees staatspapier, versus een onderweging in Emerging Market Debt. Het resultaat van deze positie was positief door de sterke rentedaling in Europa, gesteund door het stimulerende monetaire beleid van de ECB;
- Aan het einde van het eerste kwartaal heeft Aegon de overweging in aandelen verschoven naar een overweging in vastgoed. Omdat STIP niet in vastgoed belegt, heeft Aegon deze tactische positie in aandelen toen gesloten;
- In het derde kwartaal was Aegon binnen de categorie hoogrentende bedrijfsobligaties overwogen in Amerikaanse en onderwogen in Europese obligaties. Deze tactische positionering leverde een positief resultaat op;
- In het vierde kwartaal implementeerde Aegon een tactische overweging in staatsobligaties van opkomende landen, versus een onderweging in staatsobligaties van Europese (kern)landen. Deze positie behaalde een negatief rendement, aangezien de Amerikaanse rente sneller steeg dan de Europese rente. Dit kwam onder andere door de onverwachte verkiezing van Donald Trump tot president van de Verenigde Staten.

Invloed beleggingsperformance op dekkingsgraad

Ondanks het feit dat de behaalde performance van het fonds positief was in 2016, is de dekkingsgraad (op marktwaarde) in 2016 gedaald van 93,2% naar 92,8%.

De officiële aan DNB te publiceren actuele (UFR)-dekkingsgraad is eind 2016 104,3%, een marginaal verschil met eind 2015, toen deze 104,2% bedroeg.

De beleidsdekkingsgraad die eind 2015 uitkwam op 109,8% daalde in 2016 tot 100,5%. De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op de laatste 12 officieel aan DNB gerapporteerde maandelijkse (UFR)-dekkingsgraadcijfers. Door de vertraging die een middeling van 12-maands cijfers heeft, kon vorig jaar al worden ingeschat dat de beleidsdekkingsgraad in 2016 zou gaan dalen.

Verantwoord Beleggen

STIP heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan Aegon Asset Management B.V. STIP volgt in ieder geval het Aegon-beleid inzake verantwoord beleggen, maar wenst op bepaalde punten nog iets verder te gaan.

Aegon definieert Verantwoord Beleggen als het geheel van beleggingsactiviteiten waarbij we bewust en actief rekening houden met de invloed van milieu-, sociale-, en bestuurlijke factoren, de zogenaamde ESG factoren: Environment, Social en Governance. 'Active Ownership' is één van de pijlers van Verantwoord Beleggen. Active ownership gaat onder andere over engagement, stemmen en uitsluitingen.

Het uitsluitingenbeleid, zoals beschreven in het Beleid Verantwoord Beleggen Aegon, kan bedrijven en landen uitsluiten van het beleggingsuniversum als hun handelen, beleid of procedures niet voldoen aan de criteria zoals Aegon die in zijn beleid verantwoord beleggen heeft vastgelegd, of daar waar Aegon een noodzaak ziet om te voldoen aan internationale consensus.

Voor de eerste categorie geldt dat deze bedrijven worden uitgesloten nadat Aegon pogingen heeft ondernomen om de gedragingen, het beleid of de procedures te verbeteren zodat deze bedrijven voldoen, of redelijkerwijs binnen afzienbare tijd zullen voldoen, aan de eisen die Aegon aan hen stelt.

Voor de tweede categorie geldt dat Aegon direct tot uitsluiting overgaat. Hierbij hanteert Aegon drie categorieën: controversiële wapens, kolenwinning en staatsobligaties van bepaalde landen. Deze drie groepen worden hieronder nader toegelicht.

Er is een uitsluitingenbeleid van toepassing op alle bedrijven die direct betrokken zijn bij het vervaardigen, ontwikkelen, onderhouden of verhandelen van de volgende soorten wapens, munitie en mijnen: biologische wapens, chemische wapens, anti-persoonsmijnen, clusterbommen en munitie met verarmd uranium.

Op basis van internationale afspraken vastgelegd in het non-proliferatieverdrag, ondertekend door 189 landen waaronder Nederland, is het de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, Rusland en China toegestaan kernwapens te bezitten. Wij beleggen niet in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie en onderhoud van kernwapens, of essentiële onderdelen daarvan, voor landen die deze wapens niet mogen bezitten. Wij beleggen ook niet in bedrijven die actief zijn in de kolenwinning. De actuele uitsluitingenlijst voor bedrijven vindt u op de website van Aegon.

In een aantal landen beleggen wij niet in staatsobligaties en overige leningen van centrale en lagere overheden. Deze landen zijn opgenomen op de uitsluitingenlijst. Wij sluiten deze staatsobligaties uit op basis van universeel erkende veroordelingen. De belangrijkste veroordelingen van staten zijn de sancties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Overige beleggingen in deze landen zijn in beginsel niet uitgesloten.

Aegon Investment Management voert de uitsluitingen integraal door op alle beleggingen, inclusief indexbeleggingen, waar dat praktisch uitvoerbaar is. Slechts in uitzonderlijke situaties kan het, vanwege praktische bezwaren, voorkomen dat niet alle uitsluitingen overal worden toegepast. Dit is bijvoorbeeld het geval bij financiële instrumenten gebaseerd op een index, en bij deelname in een gemengd fonds van een externe manager. Voor STIP is het relevant dat niet alle externe managers bij aandelen hetzelfde redelijk stringente beleid voeren als Aegon doet. Dit is voor STIP reden om te onderzoeken of de invulling van het aandelenbeleid aangepast moet worden. Begin 2017 heeft STIP daarom besloten de invulling van de aandelenportefeuille te wijzigen.

Het bestuur van STIP vindt het beleid inzake verantwoord beleggen erg belangrijk. Het fonds onderzoekt verder in hoeverre er (op termijn) nog beter invulling kan worden gegeven aan het ESG-beleid, binnen de mogelijkheden die het beleggen in beleggingsfondsen biedt.

Er wordt onder meer gekeken naar een beleggingsfonds dat belegt in leningen die deels "impact investments" betreffen, leningen aan bedrijven die een positieve bijdrage aan de maatschappij leveren, zoals sociale woningbouw, ziekenhuizen, sportverenigingen, ontwikkelingsbanken en duurzame energiebronnen.

Als het gaat om de gedragingen van ondernemingen dan moet er voldaan worden aan internationaal geaccepteerde verdragen. Of de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd voldoen aan deze normen wordt periodiek gemonitord. Met bedrijven die niet voldoen wordt een dialoog gevoerd om deze bedrijven tot ander gedrag te bewegen, dit wordt 'engagement' genoemd. Als deze dialoog na veelvuldige en herhaalde pogingen niet tot voldoende resultaat leidt, gaat Aegon Asset Management alsnog over tot uitsluiting van de onderneming.

Naast uitsluiting en dialoog is een volgend belangrijk onderdeel van verantwoord beleggen de integratie van milieu-, sociale of maatschappelijke-, en bestuurlijke criteria (ESG in het Engels) direct in de investeringsbeslissingen en -analyse. Welke factoren bij deze zogeheten ESG-integratie relevant zijn verschilt per sector en type belegging. Via het gespecialiseerde externe bureau hebben de analisten en portefeuillemanagers van Aegon wereldwijd de beschikking over beoordelingen van vrijwel alle bedrijven en sectoren op deze ESG factoren. Deze beoordeling vormt een integraal onderdeel van het totale investeringsproces. Sinds kort stelt Aegon ook eisen aan de ESG beoordeling van landen buiten de Europese Unie.

Bovenstaande uitgangspunten voor verantwoord beleggen zijn integraal van toepassing op het beleggingsbeleid. Slechts in uitzonderlijke situaties kan het, vanwege praktische bezwaren, voorkomen dat niet alle uitsluitingen overal kunnen worden toegepast. Voor externe managers geldt dat Aegon in hun 'due diligence' onderzoeken aandacht besteden aan milieu-, maatschappelijke- en bestuurlijke factoren en worden deze externe managers gevraagd verantwoording af te leggen over hun beleggingsbeleid. Indien zij keuzes maken die niet in lijn liggen met de uitgangspunten van Aegon voor verantwoord beleggen, dan gaat Aegon met de betreffende partijen in gesprek.

FINANCIËLE PARAGRAAF

Samenvatting van de financiële positie van het pensioenfonds en de ontwikkelingen gedurende het jaar (x € 1.000):

Ontwikkeling dekkingsgraad

	Vermogen	Technische voorziening	Dekkingsgraad (%)
Stand per 31 december 2015	272.884	261.780	104,2
Beleggingsresultaten	36.986	39.406	0,5
Premiebijdragen	30.772	22.725	1,8
Uitkeringen	-1.646	-1.691	-
Overig	-1.509	1.442	-2,2
Stand per 31 december 2016	<u>337.487</u>	<u>323.662</u>	<u>104,3</u>

	31-12-2016	31-12-2015	31-12 2014	31-12 2013	31-12 2012
	%	%	%	%	%
Actuele dekkingsgraad	104,3	104,2	121,7	123,1	117,1
Beleidsdekkingsgraad	100,5	109,8	-	-	-
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,9	105,1	105,1	105,3	106,0
Vereiste dekkingsgraad	123,9	122,2	114,7	116,7	114,6

De vereiste dekkingsgraad van 123,9% is op basis van de strategische beleggingsmix (2015: 122,2%). Vanaf 2015 kan deze alleen nog maar berekend worden op basis van de strategische beleggingsmix.

Het financieel toetsingskader (FTK) is per 1 januari 2015 aangepast. Vanaf 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen die moeten zorgen voor stabielere pensioenen en meer transparantie. Dit betekent onder andere dat naast de actuele dekkingsgraad sprake is van een beleidsdekkingsgraad waarop pensioenfondsen hun beleidsbeslissingen moeten baseren.

De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden.

Vanaf 2015 moet de reële dekkingsgraad per jaareinde worden gerapporteerd aan DNB. In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. De reële dekkingsgraad ultimo 2016 bedraagt 78,3% (2015: 86,2%).

Uitkomst van de solvabiliteitstoets

Het pensioenfonds bevindt zich in een niet toereikende financiële situatie.

Er is sprake van een reservetekort, aangezien de beleidsdekkingsgraad (100,5%) lager is dan de vereiste dekkingsgraad (123,9%). De beleidsdekkingsgraad (100,5%) is lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,9%). Hierdoor is er sprake van een dekkingstekort.

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2016 en 2015 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht (x € 1.000):

	2016	2015
Wijziging rentetermijnstructuur	-39.573	-27.510
Resultaat op interest/beleggingen	37.153	-9.240
Resultaat op premie	5.997	4.183
Resultaat op kosten	163	-
Resultaat op waardeoverdrachten	-61	74
Resultaat op uitkeringen	45	34
Resultaat op toeslagen	-	-1.545
Resultaat op sterfte	697	450
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	94	-88
Resultaat op overige kanssystemen	-14	-73
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.716	-
Overige incidentele mutaties	-64	-1.411
Resultaat	<u>2.721</u>	<u>-35.126</u>

Wijziging rentetermijnstructuur

Ultimo 2016 bedraagt de gemiddelde rekenrente 1,59% (ultimo 2015: 1,96%).
De lagere rente levert een negatief resultaat op.

Resultaat op interest/beleggingen.

Het in 2016 behaalde beleggingsrendement was hoger dan de benodigde interest voor de verplichtingen, hierdoor is er een positief resultaat. Het saldo van het rendement op beleggingen en de omrekening van de technische voorziening op basis van de rentetermijnstructuur heeft een positief effect van 0,5% op de dekkingsgraad ultimo 2016.

Resultaat op premie

De ontvangen premie is gelijk aan de zuiver kostendeckende premie, na het opnemen van een schuld van € 352.000 in totaal op de premiebijdragende ondernemingen. Het bedrag is een saldo van een schuld aan de ene onderneming en vorderingen op de andere twee ondernemingen.

Resultaat op kosten

Het resultaat op kosten is positief omdat de kostenopslag in de premie (2,8% over de pensioenopbouw) hoger is dan de kostenopslag in de voorziening (2,0% over de pensioenopbouw).

Resultaat op toeslagen

In 2016 heeft het bestuur besloten om de aanspraken en ingegane uitkeringen niet te verhogen per 1 januari 2016. Het resultaat op toeslagen is € 0.

Resultaat op sterfte

Het resultaat op sterfte is te splitsen naar resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) en het resultaat op kort leven (verzekerden sterven eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen).

Het resultaat op sterfte levert in 2016 een positief resultaat op, bestaande uit een negatief resultaat op lang leven en een positief resultaat op kort leven.

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid heeft betrekking op de in het pensioenfonds lopende arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (schadereserve) en IBNR-voorziening.

Wijziging actuariële grondslagen

Door toepassing van de nieuw AG2016 prognosetafels ultimo 2016 is de technische voorziening verhoogd met € 1.716.000.

Overige incidentele mutaties

Het resultaat op overige incidentele mutaties bedraagt € 64.000 negatief en wordt veroorzaakt door de verhoging van het opbouwpercentage bij de schadereserve.

Premies

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt (x € 1.000):

	2016	2015
Kostendekkende premie	30.772	25.969
Feitelijke premie	30.772	25.969

De samenstelling van de feitelijke en de kostendekkende premie is als volgt (x €1.000):

	2016	2015
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	23.295	20.446
Opslag voor uitvoeringskosten	1.420	1.270
Solvabiliteitsopslag	6.057	4.253
	<u>30.772</u>	<u>25.969</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een toeslag bevat om de reserves in stand te houden. De hoogte van deze solvabiliteitsopslag bij het pensioenfonds hangt af van het strategisch beleggingsbeleid. Dit houdt in dat voor de berekening van de kostendekkende premie 2016 een solvabiliteitsopslag van 26% van de inkoopkosten inclusief risicopremies is gehanteerd (2015: 22,2%).

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2016 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd,
- het pensioenfonds in het boekjaar 2016 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven,
- in het boekjaar 2016 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Oordeel van de externe actuaris op de financiële positie

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor het eerste jaareinde.

Het oordeel over de vermogenspositie van Stichting IKEA Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie van Stichting IKEA Pensioenfonds is slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

RISICOPARAGRAAF

Er is een nauwkeurige beschrijving gemaakt van de risico's die STIP loopt aan de hand van het FIRM (Financiële Instellingen Risico-analyse Methode) model van DNB. Risico's die STIP loopt op het gebied van rente, valuta, prijs, krediet, verzekeringstechnische aard, omgeving, operationeel uitbesteding, IT, integriteit, en op juridisch vlak worden omschreven. Per risicofactor verleent het bestuur een weging aan het specifieke risico. Vervolgens worden gerealiseerde en gewenste beheersingsmaatregelen in kaart gebracht en de nog te nemen acties. Op grond van de wegingsfactoren kunnen de risico's met de meeste prioriteit worden aangewezen.

Sinds 2016 ontvangt STIP twee maal per jaar een uitgebreide risicorapportage met betrekking tot de financiële risico's en specifiek met betrekking tot alle beleggingsrisico's.

De belangrijkste risico's van STIP kunnen als volgt worden samengevat.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de beleggingsportefeuille zich anders ontwikkelen dan de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van (ongunstige) veranderingen in de marktrente. Voor renteafdekking heeft het bestuur in 2015 op basis van de ALM-studie besloten de strategisch rente-afdekking verder te verlagen van 49% (ultimo 2015) naar 45% (berekend op basis van marktrente).

De beheerder heeft een mandaat gekregen, waarin het strategische gewenste afdekkingspercentage van de renteafdekking op marktwaarde is opgegeven, alsmede het toegestane minimum en maximum. Verder ontvangt de beheerder op maandbasis de verplichtingenstromen. De beheerder berekent op maandbasis het renteafdekkingspercentage, waarna aanpassing van de renteafdekking automatisch door de beheerder geschiedt, als het in het mandaat opgenomen minimum of maximum wordt overschreden (van 5% onder en 5% boven de strategische norm), hierbinnen mag het renteafdekkingspercentage bewegen.

Invulling van de renteafdekking vindt bij Aegon plaats via het SLM (Strategic Liability Matching)-overlayfonds. Voor het vaststellen van de renteafdekking worden alle vastrentende waarden met uitzondering van High Yields en Emerging Market Debt meegenomen.

De rentegevoeligheid van de verplichtingen is in het UFR-kader een stuk lager, daarmee komt het renteafdekkingspercentage op basis van UFR een stuk hoger uit dan op basis van marktrente. Eind 2016 was het UFR-renteafdekkingspercentage 66% (tegenover 43% met de verplichtingen op basis van de marktrente).

Het renterisico ten opzichte van de verplichtingen wordt op maandbasis bewaakt, de administrateur blijft het marktrenteafdekkingspercentage berekenen en over het renteafdekkingspercentage (op marktrente alsmede op UFR-rente) wordt in het maandelijkse dashboard gerapporteerd.

De beheerder rapporteert ook op maandbasis over (de effectiviteit van) de renteafdekking via het ALM-dashboard. Op halfjaarbasis ontvangt STIP verder ook een uitgebreide risicorapportage, waarin ook het renterisico alsmede de effectiviteit van de renteafdekking zijn opgenomen.

Marktrisico

Marktrisico omvat het financiële risico dat de marktwaarde van de beleggingen fluctueert, als gevolg van de wijziging in marktprijzen, concentratie in bepaalde beleggingen of ontoereikende diversificatie of juist het onvoldoende verhandelbaar zijn van beleggingen. Dit risico is aanwezig in de portefeuille. Dit risico is vanuit ALM-perspectief als acceptabel beoordeeld. Er wordt verder nog steeds relatief beperkt in zakelijke waarden belegd en juist veel in de meer veilige vastrentende waarden.

Het specifieke prijsrisico is beperkt door een grote diversificatie binnen de portefeuille te hebben. In 2015 is op basis van de ALM-studie besloten om meer in zakelijke waarden te gaan beleggen (40%). Het bestuur heeft wederom besloten om (naast de vastrentende waarden) alleen in aandelen te blijven beleggen en niet bijvoorbeeld in grondstoffen of vastgoed of in andere zakelijke waarden.

In de risicorapportage die STIP ontvangt staat ook een gevoeligheidsanalyse van de dekkingsgraad voor rente- en aandelenbewegingen.

Kredietrisico

Wat betreft kredietrisico geldt dat strategisch 44% van de vastrentende waarden in Staatsobligaties (dit is inclusief de renteoverlay) wordt belegd. Ook veruit het grootste deel van de niet-staatsobligaties is van hoge (investment grade) kwaliteit, er wordt slechts zeer beperkt belegd in obligaties met een lagere kredietkwaliteit. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende beleggingsfondsen die elk een goede spreiding hebben over achterliggende debiteuren, waardoor het risico op debiteuren goed is gediversifieerd.

STIP heeft via de look-through rapportages en de risicorapportage inzage in de exacte verdeling van het kredietrisico naar ratings.

Concentratierisico

In het algemeen geldt dat een concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De concentratierisico's van het pensioenfonds zijn beperkt. Er wordt enerzijds belegd in meerdere asset-classes/fondsen, per fonds is er verder een goede spreiding qua onderliggende namen aanwezig.

De grootste concentraties in de beleggingsportefeuille van STIP zijn aanwezig in de Duitse en Franse staatsobligaties; deze beleggingen worden echter als de meest veilige obligaties in het eurogebied beschouwd en zijn veelal van AAA- en AA-kwaliteit. Het bestuur is van mening dat hiermee geen extra risico wordt gelopen, waarvoor een extra buffer zou moeten gelden.

STIP heeft via de risicorapportages en look-through rapportages inzage in de verdeling van het concentratierisico. Hierbij wordt zowel gekeken naar landenconcentratie, sectorconcentratie als bedrijfsconcentratie.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor STIP op korte termijn niet aan zijn verplichtingen zou kunnen voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat het pensioenfonds nog steeds op maandbasis toevoegingen doet aan de beleggingsportefeuille. Verder kent minimaal 90% van de beleggingsfondsen waarin wordt belegd een dagelijkse liquiditeit en kennen de andere fondsen een maandelijksse liquiditeit. Het enige beleggingsfonds van STIP dat eind 2016 minder liquide is, betreft het hypotheekfonds. STIP heeft echter in 2016 bewust voor deze belegging gekozen, omdat het voor deze illiquide belegging een extra rendement ontvangt. STIP heeft via de risicorapportage inzage in het liquiditeitsrisico.

Tegenpartijrisico

STIP is van mening dat de tegenpartijrisico's door de beheerder voldoende zijn gewaarborgd door een selectie van partijen waarmee zaken wordt gedaan, door spreiding aan te brengen in de partijen waarmee (binnen de fondsen) posities openstaan en door te werken met maxima per partij per soort activiteit. Ook is een duidelijk en strikt onderpandbeleid vastgelegd door de vermogensbeheerder en heeft de beheerder iedere dag inzage in de risico's per tegenpartij, zodat meteen bijsturing kan plaatsvinden.

STIP heeft via de risicorapportage inzage in de verdeling van het tegenpartijrisico.

Valutarisico

Het maximale risico naar een valuta is steeds gekoppeld aan de omvang van de onderliggende beleggingscategorie. Valuta's vormen geen afzonderlijke beleggingscategorie bij het pensioenfonds.

Als valutabeleid geldt dat valutarisico's (indien aanwezig) op vastrentende waarden door de beheerder binnen de fondsen worden afgedekt. Voor zakelijke waarden worden de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen afgedekt (dit zijn de grootste valutarisico's) binnen het aandelenfonds. De andere valutarisico's zijn gespreid en relatief beperkt van aard; deze overige valuta's worden niet afgedekt. Het totale valutarisico van het fonds bedraagt maximaal 15% van de portefeuille. STIP heeft via de risicorapportage twee maal per jaar inzage in de exacte hoogte en verdeling van het valutarisico.

Langlevenrisico

Met betrekking tot ervaringssterfte hanteert STIP sinds 2010 de ervaringsstertetabel ES-P1 van het Verbond van Verzekeraars. Periodiek evalueert het pensioenfonds de passendheid van deze ervaringssterfte. Dit onderwerp heeft het pensioenfonds geagendeerd (in november 2016) na de publicatie van de nieuwe prognosetafel van het AG. Onder andere is gesproken over de mogelijkheden om tot fondsspecifieke correctiefactoren te komen en zijn de resultaten op langlevens beoordeeld. Het beeld in de afgelopen jaren is wisselend maar geeft op dit moment geen aanleiding om de grondslagen te wijzigen. Het bestuur zal jaarlijks bij de oplevering van het actuariële rapport de resultaten monitoren en nagaan of een aanpassing van de sterftegrondslagen noodzakelijk is. De onderbouwing van de correcties op de nieuwe prognosetafel wordt jaarlijks meegenomen in de beoordeling door de certificerende actuaaris.

Overige risico's

Naast beleggingsrisico's heeft STIP te maken met een aantal andere risico's die verbonden zijn aan de verzekeringstechnische grondslagen die het pensioenfonds hanteert, aan de wijze van organisatie en uitvoering, de omgeving en aan de uitbesteding. De belangrijkste risico's zijn het omgevingsrisico en het uitbestedingsrisico.

De grondslagen die het pensioenfonds hanteert zijn prudent en actueel; bovendien zijn grote schades als gevolg van calamiteiten gedekt door afdekking van het catastroferisico bij de herverzekeraar. Hierdoor is het verzekeringstechnische risico gering. Het omgevingsrisico is hoog. De ontwikkelingen op de financiële markten gaan snel en vereisen snel ingrijpen van het bestuur. STIP heeft een crisisplan opgesteld, om te waarborgen dat snel gehandeld kan worden en dat wordt gehandeld in het belang van alle betrokkenen. Bovendien is de ABTN geactualiseerd, zodat ook een sluitende financiële opzet is geborgd.

Het uitbestedingsrisico heeft vooral betrekking op de kwaliteit, integriteit en continuïteit van de uitbestede processen. Door zoveel mogelijk te kiezen voor gecertificeerde partijen en door kwaliteitsafspraken vast te leggen in service level agreements en deze periodiek te monitoren acht het bestuur dit risico in voldoende mate te beheersen.

TOEKOMSTPARAGRAAF

De ontwikkeling van de financiële positie is voor STIP een belangrijk aandachtspunt. In de huidige situatie is de beleidsdekkingsgraad voldoende om zonder (kortings)maatregelen tijdig te herstellen. De beleidsdekkingsgraad kent echter ook in 2016 nog een dalende trend als gevolg van de lage rente. Deze problematiek is niet uniek voor STIP. In een rapport van DNB dat in mei 2016 verscheen, wordt de verwachting uitgesproken dat bij gelijkblijvende omstandigheden rond de 27 pensioenfondsen een voorwaardelijke korting moeten doorvoeren in 2017. STIP behoort niet tot deze pensioenfondsen, maar het bestuur houdt de financiële situatie nauwlettend in het oog. De kans op een verhoging van de pensioenen (toeslag) is in de komende jaren erg klein.

Belangrijk is verder hoe sociale partners tegen de pensioenregeling aankijken. In 2015 zijn de eerste gesprekken gestart die uiteindelijk moeten leiden tot een toekomstbestendige pensioenregeling en -uitvoering. De kosten (inclusief premiehoogte) zijn een belangrijk aspect in deze gesprekken. STIP kan hierin slechts een adviserende rol spelen, de uiteindelijke besluitvorming ligt bij de sociale partners. In 2016 hebben de besprekingen tussen sociale partners niet geleid tot aanpassing van de pensioenregeling. In het voorjaar van 2017 vinden gesprekken plaats tussen sociale partners die moeten leiden tot een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst. Ook de pensioenregeling is weer onderwerp van gesprek. Het pensioenfonds heeft sociale partners er schriftelijk op gewezen dat de fiscale pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2018 wordt verhoogd van 67 naar 68 jaar. De pensioenregeling zal hier in ieder geval op moeten worden aangepast, aangezien de huidige pensioenregeling fiscaal maximaal is. Hoe de regeling er uiteindelijk uit komt te zien is bepalend voor de toekomst van STIP. Het pensioenfonds wacht de uitkomsten van de bespreking over de pensioenregeling tussen sociale partners af.

Het bestuur heeft los van de eventuele uitkomsten van het overleg tussen sociale partners, geconcludeerd dat er op dit moment geen directe aanleiding is om over te stappen op een andere uitvoeringsvorm; de pensioenfonds constructie heeft de voorkeur boven bijvoorbeeld een Algemeen PensioenFonds (APF). Daarom is het bestuur een uitbestedingstraject gestart voor de administratie en ondersteuning van het pensioenfonds. Na een uitgebreid aanbestedingstraject onder professionele, gespecialiseerde begeleiding heeft STIP in 2016 opnieuw gekozen voor Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Voor de deelnemersadministratie, de financiële administratie en de bestuursondersteuning is een aangescherpt contract afgesproken voor een periode van twee jaar (2017 en 2018). Syntrus Achmea zal zich in die periode voor STIP vooral inzetten op de kwaliteit van de bestuursondersteuning en digitale dienstverlening via portals. In 2018 vindt een evaluatie plaats. Het bestuur zal in die periode voor zichzelf opnieuw de huidige uitvoeringsvorm evalueren.

Amsterdam, 8 juni 2017

Stichting IKEA Pensioenfonds
Het bestuur

Albert Martens (voorzitter)

Angénis van den Clooster (secretaris)

Henk van der Meer

Jan Haas

Mariska Zegwaard

Rob Werkman

C VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN OVER 2016

INLEIDING

Het verantwoordingsorgaan (VO) maakt door dit verslag gebruik van haar bevoegdheid om een oordeel uit te spreken over het gevoerde beleid van het bestuur, de wijze waarop het is uitgevoerd en de keuzes voor de toekomst. Het VO hanteert een door haar ontwikkelde normenkader voor algemene normen en fonds specifieke normen. De bevindingen van de visitatiecommissie (VC) spelen een belangrijke rol bij het oordeel.

ALGEMENE NORMEN

Het VO hanteert het rapport van de Visitatie Commissie voor de onderdelen evenwichtige belangenafweging en adequate risicobeheersing als leidend.

Bevindingen

In het rapport van de VC staan de bevindingen over de risico's, en de wijze waarop het bestuur de belangen evenwichtig heeft afgewogen.

Het VO herkent de bevindingen van de VC met betrekking tot de audit trail van de belangenafwegingen.

Oordeel

Het VO onderschrijft de oordelen van het VC voor wat betreft de evenwichtige belangenafweging en de adequate risicobeheersing. Het VO merkt daarbij op dat naar het oordeel van het VO deze belangenafweging in algemene zin en in de gesprekken met het bestuur wel heeft plaatsgevonden (onder andere bij het vaststellen van de premie en het vaststellen van het nieuwe communicatiebeleid).

Aanbeveling

In de voorleggers van adviesaanvragen aan het VO en overige relevante stukken de evenwichtige belangenafweging altijd expliciet benoemen.

OPDRACHTAANVAARDING

Het bestuur van het fonds streeft er naar dat sociale partners zo veel mogelijk duidelijkheid verstrekken over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding van het pensioenfonds. Het bestuur stelt in overleg met het VO deze doelstellingen vast.

Bevindingen

De wettelijke regels rondom opdrachtaanvaarding zijn nageleefd en het VO heeft over de uitvoeringsovereenkomst waarin dit is vastgelegd een positief advies gegeven. Het VO heeft geconstateerd dat de sociale partners nog geen nieuwe opdracht hebben gegeven aan het fonds.

De doelen en beleidsuitgangspunten zijn voor een groot deel in het verleden vastgesteld. De in 2016 vastgestelde investmentbeliefs zijn gedeeld met het VO.

Oordeel

Het VO oordeelt dat de opdrachtaanvaarding volgens de regels is geformaliseerd. Het VO oordeelt dat het bestuur de risicohouding adequaat heeft aangepast en uitgevoerd. De inhoud van de haalbaarheidstoets is niet in overleg met het VO bepaald en de uitkomst is niet goed genoeg besproken met VO.

Aanbevelingen

Het bestuur bespreekt ieder jaar de uitkomsten van de haalbaarheidstoets met het VO. De manier van omgang met doelen en beleidsuitgangspunten wil het VO in 2017 graag met het bestuur bespreken. Voor het VO is het wenselijk dat de doelen en beleidsuitgangspunten voor het VO zo helder en duidelijk mogelijk zijn.

Het aanvaarden van een nieuwe opdracht van sociale partners vergt een aanzienlijke doorlooptijd voor toetsing aan de beleidsuitgangspunten en advisering over de nieuwe uitvoeringsovereenkomst. Aanbeveling van het VO is het VO tijdig te betrekken en een duidelijk proces met het VO af te stemmen met een heldere tijdslijn.

GOVERNANCE

Het bestuur schept een klimaat waarin een dialoog gevoerd kan worden op basis van transparante en tijdige informatie. De bestuurlijke principes, de code pensioenfondsen worden toegepast en de overwegingen van de besluiten worden helder gecommuniceerd.

Bevindingen

Het VO heeft in 2016 geconstateerd dat de communicatie met en het informeren van het VO significant is verbeterd. Het VO wordt tijdig geïnformeerd en er is een jaarplanning.

Oordeel

Het VO heeft in 2016 haar taak voldoende kunnen uitvoeren zoals in de wet wordt beschreven. Het VO oordeelt dat de governance VO/bestuur voldoende functioneert. Verbetering is mogelijk op het gebied van dialoog met het bestuur over de inhoudelijke onderwerpen.

Aanbeveling

Voor de langere termijn zijn er ook onderwerpen die van belang zijn om regelmatig met het VO te bespreken. Het VO adviseert om een middellange termijnplanning te maken voor onderwerpen die zich daar voor lenen, zoals bij het onderwerp communicatie al is gebeurd. (Uitbesteding, nieuwe opdracht, toekomst fonds, opvolging VO leden etc.) Het VO neemt de aanbeveling van de VC over het functioneren van het bestuur/VO ter harte en pakt dit in 2017 op.

PREMIEBELEID

Het VO beoordeelt de premie op basis van stabiliteit en kostendekkendheid. Dit moet leiden tot een evenwichtige verdeling (geen benadeling groepen deelnemers). Bij voorkeur vindt geen naheffing plaats.

Bevindingen

In de huidige systematiek is de premie niet stabiel en sterk afhankelijk van de rente. De premie is wel kostendekkend. De premie is van 16% van de pensioengrondslag bij aanvang in 2006 gestegen naar 38,9% per 1 januari 2017 met de nodige fluctuaties.

Het VO is blij dat de aanbeveling van het VO van vorig jaar door het bestuur is overgenomen en dat vanaf 1 januari 2017 de premie aan het begin van het jaar duidelijk is geworden voor de medewerker en direct, zonder terugwerkende kracht is ingaan.

Oordeel

Er zijn goede afspraken met alle betrokken partijen gemaakt waardoor het is gelukt de nieuwe premie al vanaf 1 januari 2017 te laten ingaan.

Een tweede punt is dat het VO de premie te instabiel vindt.

Aanbeveling

Indien CAO partijen geen nieuwe afspraken maken over premiestabiliteit nodigt het VO het bestuur uit om te kijken naar mogelijke instrumenten om de premie stabiel te maken en een goede balans te vinden tussen kostendekkendheid en stabiliteit.

FINANCIEEL BELEID

Een gedragen beleid voor risico's en rendement moet leiden tot een welvaartsvast pensioen voor de deelnemers op korte en lange termijn. De investmentbeliefs zijn een belangrijk uitgangspunt. De verantwoording hierover moet in dialoog met het VO (Code 19 en 22) worden besproken.

Bevindingen

De investmentbeliefs zijn vastgelegd. Het VO is heel tevreden over het behaalde rendement in 2016.

Oordeel

Het VO is heel tevreden over het behaalde rendement van 7,3% op de portefeuille. (14% incl. renteaftrekking). De investmentbeliefs zijn vastgesteld en het VO is hiervan op de hoogte gesteld. Het VO had echter ook bij de vaststelling betrokken moeten zijn.

COMMUNICATIE

Het bestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid. Dit beleid zorgt er in ieder geval voor dat persoonlijke pensioen-informatie goed toegankelijk is. Ook bevordert het beleid het pensioenbewustzijn van belanghebbenden. Verder stimuleert het beleid de dialoog met de belanghebbenden over het gevoerde en te voeren beleid. Het bestuur meet hoe effectief de ingezette communicatiemiddelen zijn. Dit doet het periodiek, maar ten minste elke drie jaar.

Bevindingen

Het VO is betrokken geweest bij de vaststelling van het communicatiebeleid en het communicatieplan 2017. Het uiteindelijke positieve advies is in april 2017 gegeven.

Oordeel

Het VO is verheugd over de manier van betrekken van het VO bij de vaststelling van het communicatiebeleid.

ALGEMENE OPMERKINGEN

Het bestuur heeft het VO in 2016 goed geïnformeerd over de kosten van het fonds. Het VO nodigt het bestuur uit om normen vast te stellen voor het gewenste kostenniveau per deelnemer.

Het jaarverslag over de werkzaamheden van het VO in 2016 kun je terugvinden op de website van STIP.

REACTIE BESTUUR OP VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Het bestuur heeft kennis genomen van de bevindingen, het oordeel en de aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan (VO). Hieronder gaan we per onderwerp in op het verslag van het VO.

Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur heeft mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de visitatiecommissie (VC) en het VO over het verslagjaar 2015 in 2016 besloten tot een aanpassing van de stijl van notuleren. Ook werkt het bestuur sinds begin 2017 met een standaard sjabloon voor voorleggers, waarvan evenwichtige belangenafweging onderdeel uit maakt.

Oprachtaanvaarding

Het bestuur informeert het VO ieder jaar over de uitkomsten van de haalbaarheidstoets en is graag bereid deze met het VO te bespreken in een van de gezamenlijke vergaderingen.

Het bestuur draagt in overleg met de overige organen van het pensioenfonds zorg voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het pensioenfonds. De organen van het pensioenfonds gebruiken deze doelstellingen en uitgangspunten bij de toetsing van de oprachtaanvaarding van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling, en bij de besluitvorming, de verantwoording, de advisering, en het toezicht binnen het pensioenfonds.

Het bestuur draagt zorg voor de formele oprachtaanvaarding van de door sociale partners opgedragen pensioenregelingen. Het bestuur toetst bij de oprachtaanvaarding voor het pensioenfonds als geheel en voor de relevante beleidsgebieden aan de doelstellingen en uitgangspunten, zoals die in overleg met het VO zijn vastgelegd. Het bestuur zal het VO in 2017 tijdig en adequaat informeren over besluitvorming door sociale partners over eventuele wijzigingen in de pensioenregeling en stelt het VO zo snel mogelijk na die besluitvorming in de gelegenheid om advies uit te brengen over het eventueel wijzigen van de uitvoeringsovereenkomsten met de werkgevers.

Governance

Uiteraard met respect voor ieders verantwoordelijkheden is het bestuur graag bereid om met het VO ook over meer strategische onderwerpen van gedachten te wisselen. Het bestuur zal daarbij het VO ook informeren hoe het over de betreffende onderwerpen denkt.

Premiebeleid

Primair moet worden opgemerkt dat sociale partners de inhoud van de pensioenregeling bepalen en zorgen voor de financiering.

Op grond van het huidige premiebeleid wordt voor de aangesloten werkgevers jaarlijks een kostendekkende premie berekend. De kostendekkende premie omvat:

- de actuariel benodigde premie voor de reguliere pensioenopbouw en de risicopremies voor de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's;
- de opslag die in het pensioenfonds nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen; en
- een opslag ter dekking van uitvoeringskosten van het pensioenfonds.

Sinds 1 januari 2016 wordt niet meer jaarlijks een (voorschot)premie in euro's vastgesteld, maar een premiepercentage. Aan het eind van het jaar vindt een afrekening plaats op basis van het deelnemersbestand van het pensioenfonds, zodat geborgd is dat de juiste volledige premie bij de werkgevers in rekening wordt gebracht.

Financieel beleid

Het bestuur heeft begin 2016 de investment beliefs nader gespecificeerd. Het bestuur heeft het VO daarover geïnformeerd. Het is aan het bestuur van een pensioenfonds om zijn investment beliefs te bepalen. Het VO heeft op dit vlak geen adviesrecht. Het bestuur legt aan het VO verantwoording af over het gevoerde beleid. Het bestuur is dan ook van mening dat het zuiver heeft gehandeld.

Communicatie

Het bestuur heeft het VO in een vroeg stadium betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe communicatiebeleid en het communicatiejaarplan 2017. Het bestuur kijkt terug op een prettige en effectieve samenwerking met het VO.

Kosten

Het bestuur gaat graag de dialoog met het VO aan over het niveau van de kosten per deelnemer.

Het bestuur bedankt het VO voor de samenwerking in het afgelopen jaar.

Het bestuur
8 juni 2017

D SAMENVATTING RAPPORT VISITATIECOMMISSIE

SAMENVATTING VAN HET RAPPORT VAN DE VISITATIECOMMISSIE 2016

De taak van de visitatiecommissie (hierna VC) bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds (hierna STIP), op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De VC heeft de periode 1 januari 2016 tot 31 december 2016 onderzocht. De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (hierna VITP).

De VC is door het bestuur benoemd voor drie opeenvolgende visitaties. Het selectieproces is door het bestuur uitgevoerd. Over de keuze is advies gevraagd aan het verantwoordingsorgaan (hierna VO). De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt verantwoording af aan het VO, aan het bestuur en aan de werkgever.

Het functioneren van de governance

De beleggingadviescommissie (hierna BAC) is actief in de aansturing van de externe partijen. Er zijn drie leden, waarvan twee externen, daarnaast is een toehoorder vanuit het bestuur. Hiermee functioneert de BAC met de daarin vertegenwoordigde competenties adequaat. Dat slechts één lid van het bestuur formeel lid is van de BAC is een risico.

Een keer per jaar evalueert de BAC het vastgestelde strategische beleggingsbeleid, de geïmplementeerde structuur en de aangestelde beheerder. Over deze punten, alsmede over de resultaten van het boekjaar, brengt de commissie verslag uit aan het bestuur.

In het vorige visitatieverslag is melding gemaakt van een stroeve verhouding met het VO. Het bestuur is van mening dat dit is verbeterd, maar ziet toch nog veel aandachtspunten om het functioneren van het VO te verbeteren. Het VO is van mening dat de samenwerking met het bestuur significant is verbeterd. Het VO lijkt echter op sommige punten nog wat onvoldoende meegenomen te zijn bij het doen en laten van het bestuur.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan om zorg te dragen voor de nodige 'countervailing power' van het VO.
- De VC beveelt aan om de bemensing van de BAC formeel te voorzien van twee bestuursleden, conform de verdeling van de bestuurs-aandachtsgebieden, waarbij per gebied twee bestuursleden zijn aangewezen.
- De VC beveelt aan om aan de hand van geschiktheidsprofielen voor de VO-leden een werkbaar rooster van aftreden overeen te komen.

Het functioneren van het bestuur

De VC is van oordeel dat het vaststellen van portefeuillehouders per onderwerp duidelijkheid en efficiëntie met zich meebrengt.

De continuïteit van het bestuur en het VO is momenteel voldoende gewaarborgd in de statuten doordat niet alle leden tegelijkertijd aftreden. STIP heeft echter problemen gekend met de invulling van openstaande vacatures. Dit blijft een aandachtspunt.

Er ontbreekt nog een rooster van aftreden voor het VO. Nu loopt het VO het risico dat er tegelijkertijd veel leden moeten aftreden. Tevens kan overwogen worden om de gekozen kandidaat eerst als aspirant-lid mee te laten lopen.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan om verder te gaan met de teambuilding en het uitvoeren van de permanente educatie. Voor STIP is 'countervailing power' vanwege de hoge mate van uitbesteding een cruciaal onderwerp. De VC wil nog eens extra benadrukken dat dit voor het gehele bestuur en het VO geldt. Met de invoering van portefeuillehouders is hieraan invulling gegeven door het bestuur. Wellicht dat het VO ook de bepaalde aandachtsgebieden kan toedelen aan VO-leden.

- De rol van de externe, ambtelijke secretaris kan nog eens goed onder de loep worden genomen. De taken en opdrachten zouden scherper moeten worden geformuleerd. Dit kan worden meegenomen in het onderzoek naar alternatieve aanbieders.
- De VC beveelt aan de kwetsbare situatie van één externe spilfiguur te onderkennen en met de externe leverancier goede afspraken te maken over mogelijke vacatures.

Het beleid van het bestuur

In de ABTN is nog geen missie, visie en strategie van het pensioenfonds opgenomen. Op de website is ook slechts een missie te raadplegen. Wij hebben begrepen dat het bestuur in 2016 heeft gewerkt aan het formuleren van de missie, visie en strategie maar dat deze in 2016 nog niet definitief is vastgesteld. Het bestuur heeft aangegeven dat het bestuur op 28 maart 2017 een missie, visie en strategie heeft vastgesteld.

Het bestuur heeft in 2016 stilgestaan bij de toekomst van het pensioenfonds. Hierbij heeft het bestuur geconcludeerd dat het pensioenfonds bestaansrecht heeft. Welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen, heeft de VC niet aangetroffen. Het verslag van dit onderzoek was niet beschikbaar. Wel mist de VC het eigen IT-beleid. DNB ziet het IT-beleid als een aandachtspunt voor pensioenfonds en beoordeeld ook daarop.

De risicohouding is bij de implementatie van het nFTK vastgesteld. Het risicoprofiel van het fonds wordt afgeleid van deze risicohouding. In het beleggingsbeleid wordt rekening gehouden met de risicohouding door de risicohouding als uitgangspunt te nemen.

Het bestuur heeft uitvoerig stil gestaan bij de 'investment beliefs' en daar ook nieuwe uitgangspunten gedefinieerd. De notulen van de vergadering waar dat is gebeurd laten echter weinig overwegingen van het bestuur zien waarom men tot bepaalde keuzes komt. Daarnaast zijn in 2016 nieuwe bandbreedtes gedefinieerd rond de strategische asset allocatie.

De BAC maakt jaarlijks een voorzet voor het beleggingsplan. Het bestuur neemt vervolgens het besluit of en in welke vorm het beleggingsplan wordt aangenomen.

Ook heeft het pensioenfonds in 2016 het MVB-beleid onder de loep genomen. Bij het opstellen van dit beleid heeft het bestuur en niet de vermogensbeheerder de voorttrekkersrol gehad. Het huidige beleggingsbeleid past nog niet volledig bij de geformuleerde 'investment beliefs' en het MVB-beleid.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan een pensioenfonds eigen IT-beleid op te stellen.
- Bewaak bij de totstandkoming van beleidsdocumenten dat de visie van het pensioenfonds altijd leidend is. Toets besluiten ook standaard aan de missie, visie en strategie.

Algemene gang van zaken in het pensioenfonds

De VC komt tot het oordeel dat het pensioenfonds goed in control is, doch op onderscheiden punten kan er nog verbetering komen. Deze punten zijn nader op de diverse plaatsen in dit document toegelicht, te weten: organisatie BAC - bestuur, vastleggingen van de besluiten en 'audit trail', aspecten in het vermogensbeheer. Een van de punten van de beoordeling of een pensioenfonds 'in control' is het expliciet afgeven van een 'in control-verklaring' door het bestuur. Hiermee kan het bestuur een grotere 'assurance' verkrijgen. Ook willen wij er op wijzen dat het pensioenfonds periodiek een SWOT-analyse zou moeten uitvoeren, dit als onderdeel van de normen voor 'in control' te zijn.

Wederom merken wij ook dit jaar op dat het besluitvormingsproces, inclusief evenwichtige belangenafweging, in de notulen goed aan de orde moet komen. De 'audit trail' is niet altijd goed te volgen. Er is op een aantal terreinen onduidelijkheid en overlap bestaat ten aanzien van de uitvoering van bepaalde taken. Dit speelt met name in de relatie BAC - bestuur en de advisering over het vermogensbeheer. Wij hebben vorig jaar geadviseerd om de werking van portefeuille-indeling en de portefeuillehouders te evalueren. Wij hebben niet kunnen constateren of die evaluatie in voldoende mate heeft plaatsgevonden.

De documentatie van het pensioenfonds is goed op orde qua inhoud als actualiteit. Door de juistheid en volledigheid van deze documenten is het pensioenfonds in staat om een integere en beheerste bedrijfsvoering te voeren.

STIP heeft een groot deel van de processen uitbesteed aan externe partijen. Teneinde de verschillende interne en externe processen exact op elkaar af te stemmen en er tevens voor te zorgen dat er sprake is van beheerste processen, heeft STIP een AO/IC-handboek opgesteld. In deze AO/IC-beschrijving is een systematische beschrijving opgenomen van de administratieve processen binnen het pensioenfonds en de interne controle. Regelmatig vindt er een actualisatie van de processen plaats. Ook de externe accountant beoordeelt de BIV/AO voor zoverre van belang voor de jaarrekeningcontrole.

Omdat vele werkzaamheden zijn uitbesteed is en blijft het pensioenfonds verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de processen bij de externe partijen. Door middel van een ISAE-3402 type II-verklaring wordt er 'assurance' verkregen over de kwaliteit van die processen bij derden. Doorgaans leunt de accountant op de bevindingen van deze verklaring voor zijn eigen werkzaamheden. Het verdient aanbeveling dat het bestuur ook zelf inhoudelijk kennis neemt van inhoud van die verklaringen. De managementinformatie wordt periodiek door middel van een dashboard aangeleverd.

Door het aangeven van de 'investment beliefs' ('Verklaring beleggingsbeginselen STIP') wordt het beleggingsbeleid nader vorm gegeven. Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds voldoet aan de 'prudent person'-regel waar de actuaaris dan ook de verklaring voor geeft. Uitzondering zijn de beleggingen die lopen via Prisma. Dit betreft Amerikaanse aandelen in het 'World Equity fund'. Qua transparantie (en doorkijk), verantwoord beleggen en kostenstructuur past dit fonds niet bij de geformuleerde 'investment beliefs'. De investering in dit fonds wordt dan ook beëindigd. Er loopt nog een discussie over de interpretatie van de 'investment beliefs' ten aanzien van 'securities lending'.

Het uitbestedingsbeleid is nog niet volledig op orde. Dit wreekte zich bij de keuze van het Aegon hypotheekfonds waar de opmerking kan worden gemaakt dat het bestuur de aanbesteding onvoldoende transparant vond.

De kosten van het pensioenbeheer en het vermogensbeheer zijn niet bovenmatig in vergelijking met pensioenfondsen met eenzelfde omvang.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan een uitbestedingsbeleid nog eens onder de loupe te nemen en een standaard procedure vast te leggen en dan te volgen.

Adequate risicobeheersing

De VC vindt dat het pensioenfonds een integraal risicomanagement beleid moet hebben. Wij herhalen enige punten van de vorige visitatie. Wederom is het onvoldoende duidelijk of de gestelde doelen zijn bereikt. Vandaar dat de VC het punt herhaalt om gezien de gesignaleerde ontwikkelingen binnen de sector, een project 'ontwikkeling lang termijn perspectief' op te starten.

Ook zijn wij van oordeel dat de organisatorische invulling van het beleid BAC - bestuur, respectievelijk vermogensbeheerder bijstelling zal behoeven. Indien daar aan wordt voldaan dan zal organisatorisch rendement aanzienlijk kunnen worden verbeterd.

Aanbevelingen

- De VC vindt dat er tot een betere organisatorische invulling moet komen in het vermogensbeheer. De opzet is in principe juist, maar in de werking kan nog wel een slag maken.

Evenwichtige belangenafweging

Er lijkt sprake van een evenwichtige belangenafweging in de besluitvorming uit de gesprekken met het bestuur is dat ook gebleken. De evenwichtige belangenafweging maakt echter nog geen expliciet onderdeel uit van de besluiten die door het bestuur worden genomen. Ook in de verslaglegging heeft de VC de evenwichtige belangenafweging niet altijd expliciet gezien.

Het VO moet zich tevens uitlaten over de evenwichtige belangenafweging door het bestuur. In de notulen van de vergaderingen van het VO ziet de VC de evenwichtige belangenafweging niet als een terugkerend onderwerp terug.

Aanbevelingen

- Behandel de evenwichtige belangenafweging standaard als onderdeel van de besluitvorming. Wellicht dat het opnemen van de belangenafweging in de voorlegger een goede aanzet kan zijn voor het behandelen van de evenwichtige belangenafweging.
- Maakt de evenwichtige belangenafweging een standaard onderdeel bij het afleggen van verantwoording van het bestuur aan het VO.

Communicatie

Het uitgangspunt van deze wet is dat men het perspectief van de deelnemers centraal moet stellen en dat de communicatie moet aansluiten bij de informatiebehoeften en de kenmerken van de deelnemer.

De normen zoals gesteld in de wet zijn nog niet volledig geïmplementeerd. Communicatie heeft diverse malen op de agenda gestaan in 2015, in verband met de nieuwe wetgeving. Vanuit het bestuur, samen met een specialist van Syntrus Achmea en HR IKEA is doorgenomen wat er moet gebeuren. De VC heeft daarbij het gevoel gekregen dat de gewenste aanpassingen aan de wet niet zo soepel verlopen. Ook de gewenste aandacht voor een actuele website is niet optimaal geweest. Behalve de personeelwisseling binnen Syntrus Achmea, is de kennis van pensioenen binnen HR IKEA niet voldoende voor een goede invulling van de nieuwe wetgeving.

De VC heeft ook geen documentatie ontvangen waaruit blijkt dat de effectiviteit en de duidelijkheid van de communicatie in 2015 zijn getest. Ter volledigheid merkt de VC op dat er nog geen concrete plannen zijn opgenomen in het communicatieplan voor 2016 om de effectiviteit en de duidelijkheid van de communicatie te testen.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan de toepassing van Pensioen 1-2-3 te digitaliseren door het mogelijk te maken om door te klikken naar uitgebreidere informatie
- De VC beveelt aan om duidelijk en correct te communiceren over de verwachtingen ten aanzien van de kansen op kortingen en toeslagverlening, conform de aanbevelingen van het DNB/AFM-onderzoek naar financiële opzet en communicatie daarover aan deelnemers.

Naleving Code Pensioenfondsen

In het jaarverslag 2015 wordt de Code Pensioenfondsen voldoende besproken. In de notulen van de bestuursvergaderingen is de behandeling van de Code eenmaal aangetroffen, echter minimaal besproken. Dit zou kunnen betekenen dat er niets is veranderd, maar de Code dient toch minimaal eenmaal per jaar aan de orde te komen en in zijn geheel te worden besproken in het bestuur. Dit is ook een aandachtspunt voor het VO, dat hier ook een controlerende functie heeft.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan de Code Pensioenfondsen minimaal eenmaal per jaar integraal in het bestuur aan de orde te stellen en daarover te rapporteren. Dit geldt eveneens voor het VO.

Cultuur en gedrag

Voor zover de VC dit heeft kunnen constateren, is hier sprake van een goed werkend team. Zij zijn enthousiast en gedreven om het pensioenfonds succesvol te besturen. Ook krijgen zij alle gelegenheid om zich te uiten.

Aanbevelingen

Geen aanbeveling.

Opvolging van eerdere aanbevelingen van het interne toezicht

De aanbevelingen van de VC zouden zijn besproken in de bestuursvergadering van 18 mei 2016, echter doorgeschoven naar de volgende vergadering waar zij evenmin zijn besproken. Het bestuur heeft aangegeven de aanbevelingen te hebben behandeld. Terugkoppeling over de naleving is begin 2017 gegeven. In hoeverre het VO hier verder bij betrokken is geweest, heeft de VC niet kunnen vaststellen.

Oordeel

De VC betreurt deze gang van zaken. Het doet geen recht aan het belang van het rapport en de daarin opgenomen aanbevelingen. Dit geldt zowel voor het bestuur als voor het VO.

De VC heeft echter inmiddels vernomen dat een aantal aanbevelingen reeds zijn opgevolgd.

Chantal Boekkooi
Dirk Swagerman
Piet Hein Oyens (voorzitter)

28 mei 2017

REACTIE BESTUUR OP RAPPORT VISITATIECOMMISSIE

Het bestuur heeft kennis genomen van het rapport c.q. het oordeel en de aanbevelingen van de visitatiecommissie (VC). De visitatiecommissie heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het bestuur bedankt de VC voor de manier waarop zij hieraan voor het jaar 2016 invulling heeft gegeven.

Hieronder hebben wij onze reactie opgenomen voor wat betreft de opvolging van de aanbevelingen van de VC.

Het oordeel en de tekst over de "opvolging van eerdere aanbevelingen" acht het bestuur niet terecht. Het bestuur heeft wel degelijk in 2016 een document opgesteld waarin alle aanbevelingen van de VC (én die van de fondsaccountant en de waarmerkend actuaris naar aanleiding van hun controles van het jaarwerk 2015) zijn opgenomen. De diverse portefeuillehouders van het bestuur en de beleggingsadviescommissie (BAC) van het pensioenfonds zijn met de voor hen relevante aanbevelingen aan de slag gegaan. Terugkoppeling aan het bestuur over de opvolging van de aanbevelingen heeft plaatsgevonden in de eerste bestuursvergadering van 2017. Het bestuur constateerde in die vergadering dat de acties volgend uit de aanbevelingen op dat moment al afgerond of onder handen waren. Het bestuur erkent weliswaar dat niet alles in detail gedocumenteerd is, maar is wel van mening dat er belangrijke vorderingen zijn gemaakt in de achterliggende periode.

Ook dit jaar stelt het bestuur een document op met alle aanbevelingen en zullen de portefeuillehouders en de BAC met de voor hen relevante aanbevelingen aan de slag gaan. Overigens is een aantal van de aanbevelingen in het rapport van de VC over 2016 door het bestuur al opgevolgd, zoals de VC terecht opmerkt.

Het bestuur
8 juni 2017

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

	2016	2015
ACTIVA		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)	348.270	276.040
Vorderingen en overlopende activa (2)	899	1.091
Overige activa (3)	351	802
	<u>349.520</u>	<u>277.933</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves (4)	13.825	11.104
Technische voorzieningen voor risico fonds (5)	323.662	261.780
Overige schulden en overlopende passiva (6)	12.033	5.049
	<u>349.520</u>	<u>277.933</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2016	2015
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	104,3	104,2
Beleidsdekkingsgraad	100,5	109,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2016	2015
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	30.772	25.969
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	36.986	-8.853
		<u>67.758</u>	<u>17.116</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	1.646	1.471
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	1.454	1.300
Mutatie technische voorzieningen	(11)		
Pensioenopbouw		22.725	20.085
Toeslagen		-	1.545
Rentetoevoeging		-167	387
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-1.691	-1.505
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		373	331
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		66	-628
Wijziging marktrente		39.573	27.510
Wijziging actuariële uitgangspunten		1.716	-
Overige wijzigingen		-713	1.122
		<u>61.882</u>	<u>48.847</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	(12)	-5	554
Herverzekeringen	(13)	60	70
		<u>65.037</u>	<u>52.242</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>2.721</u></u>	<u><u>-35.126</u></u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u><u>2.721</u></u>	<u><u>-35.126</u></u>

3 KASTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2016	2015
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico pensioenfonds	32.013	25.291
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	575	398
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.623	-1.462
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-68	-81
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-778	-882
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.299	-1.281
	<u>28.820</u>	<u>21.983</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	40.268	77.454
Betaald inzake aankopen beleggingen	-74.242	-100.114
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	5.451	958
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	62	955
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-810	-727
	<u>-29.271</u>	<u>-21.474</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>-451</u></u>	<u><u>509</u></u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2016	2015
Liquide middelen per 1 januari	802	293
Mutatie liquide middelen	-451	509
Liquide middelen per 31 december	<u><u>351</u></u>	<u><u>802</u></u>

4 TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE JAARREKENING

Inleiding

Het doel van Stichting IKEA Pensioenfonds - STIP genaamd - , statutair gevestigd te Amsterdam, is het verlenen, het verzekeren of het doen verzekeren van pensioenen in/of andere uitkeringen in de meest ruime zin aan of ten behoeve van deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden. STIP geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de aangesloten ondernemingen IKEA BV Nederland en Inter IKEA Systems BV gevestigd te Delft.

Oprichting

STIP is opgericht op 24 september 2007. In de uitvoeringsovereenkomsten die zijn gesloten met IKEA BV Nederland en Inter IKEA Systems BV is overeengekomen dat de stichting vanaf 1 januari 2006 de pensioenovereenkomsten uitvoert die zijn afgesloten door de sponsors.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 8 juni 2017 de jaarrekening opgemaakt.

Schattingswijziging grondslagen technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Vanaf boekjaar 2016 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2016 zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap, met als startkolom 2017.

Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichting van € 1,716 miljoen.

De sterftekansen zijn, ongewijzigd, gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van de correctiefactoren uit de tabel "ES-PI" van het verbond van verzekeraars.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Alle bedragen in de tabellen zijn vermeld in duizenden euro's, de bedragen in de teksten zijn in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Overige activa en passiva worden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, tenzij anders is vermeld.

Voor zover noodzakelijk, wordt op activa een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2016	31-12-2015
Amerikaanse dollar	1,0548	1,0863
Britse Pond	0,8536	0,7370
Australische dollar	1,4566	1,4931
Canadese dollar	1,4145	1,5090
Hong Kong dollar	8,1776	8,4190
Noorse kroon	9,0790	9,6152
Zweedse kroon	9,5820	9,1581
Zwitserse frank	1,0720	1,0874

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Alleen als de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde welke is bepaald op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende interest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde. Of deze worden gewaardeerd op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende markttrente en rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder kortlopende schulden en overlopende passiva.

Overige beleggingen

Onder overige beleggingen worden opgenomen die beleggingen die niet als een van de hiervoor opgesomde beleggingen geïnclassificeerd kunnen worden. Tevens worden onder de overige beleggingen opgenomen nog af te wikkelen beleggingstransacties en liquide middelen die beheerd worden door de vermogensbeheerder.

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

De algemene reserve is het vrije vermogen van het fonds. Jaarlijks wordt het volledige resultaat van het boekjaar ten gunste geboekt respectievelijk ten laste gebracht van de algemene reserve.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen.

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen heeft plaatsgevonden op basis van navolgende actuariële grondslagen.

Rekenrente

De contante waarde van de technische voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB per 31 december 2016.

Sterftekansen

De Prognosetafel AG2016, startkolom 2017 (2015: AG2014 startkolom 2016).

Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van de ervaringssterfte-tabel ES-P1 van het Verbond van Verzekeraars.

Meeverzekerde partnerpensioen

Bij de vaststelling van de VPV van het meeverzekerde partnerpensioen wordt tot de pensioengerechtigde leeftijd het zogenoemde 'onbepaalde partner-systeem' toegepast. Dit houdt in dat voor iedere verzekerde, ongeacht de burgerlijke staat of eventuele samenleving in de zin van het pensioenreglement, een nabestaandenpensioen wordt meeverzekerd. Iedereen wordt geacht met een bepaalde kans een partner te hebben.

De gebruikte partnerfrequenties zijn volgens het vijfde CRC-rapport. CRC is de Commissie Referentietarief Collectief van het Verbond van Verzekeraars. Na de datum van ingang van het ouderdomspensioen geschiedt reservering van het partnerpensioen volgens het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil

Verondersteld wordt dat een mannelijke verzekerde altijd een drie jaar jongere vrouwelijke partner heeft. Een vrouwelijke verzekerde heeft altijd een drie jaar oudere mannelijke partner.

Leeftijdsbepaling

De leeftijdsbepaling geschiedt in maanden nauwkeurig.

Kostenopslag

In de VPV is een opslag opgenomen van 2% ter dekking van toekomstige excassokosten en een extra kostenvoorziening van € 1.800.000. Deze extra voorziening is niet afhankelijk van de rentestand en zal jaarlijks geëvalueerd worden. Voor andere toekomstige kosten is de VPV voor premievrijgestelde arbeidsongeschikten verhoogd met 4,6% (bruto opslag).

Reservering wezenpensioen

Gereserveerd wordt 5% van de VPV uitgesteld partnerpensioen voor actieve en gewezen deelnemers.

Arbeidsongeschiktheid

De VPV voor de premievrijstelling van arbeidsongeschikte deelnemers is berekend als de netto koopsom voor het nog niet opgebouwde vrijgestelde pensioen.

Sinds 1 januari 2011 worden arbeidsongeschiktheidsrisico's grotendeels in eigen beheer gehouden. Daarom is in 2011 een IBNR (incurred but not reported) voorziening gevormd.

De IBNR bedraagt tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend 12-maands gemiddelde van de aanwezige dekkingsgraad.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

De beleggingsresultaten voor beleggingen voor risico pensioenfondsen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen

Deze mutaties zijn toegelicht bij de betreffende post in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekering

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekeringsbetrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

De risico's, voortvloeiend uit overlijdens- en arbeidsongeschiktheidstoezeggingen, zijn herverzekerd bij Zwitserleven te Amstelveen (Stop-loss).

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in een verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en waarvoor deze geldmiddelen gebruikt zijn. Bij de directe kasstromen worden alle werkelijke ontvangsten en uitgaven in de verslagperiode opgenomen.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2016	2.520	73.821	151.516	2.991	40.808	271.656
Aankopen	-	34.525	39.717	-	-	74.242
Verkopen	-	-	-40.268	-	-	-40.268
Overige mutaties	2.022	-11.956	7.388	-6.340	8.824	-62
Waardemutaties	-	12.287	19.975	-	-	32.262
Stand per 31 december 2016	<u>4.542</u>	<u>108.677</u>	<u>178.328</u>	<u>-3.349</u>	<u>49.632</u>	<u>337.830</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						10.440
						<u>348.270</u>

De overige mutaties hebben onder andere betrekking op mutaties liquide middelen onder beheer bij de vermogensbeheerder, de mutaties in de lopende intrest en de mutatie van de beleggingsdebiteuren en beleggingscrediteuren. Daarnaast is hieronder de reclassificatie vanwege het doorkijkprincipe verwerkt.

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2015	1.746	55.373	154.846	16.203	30.698	258.866
Aankopen	-	26.587	73.527	-	-	100.114
Verkopen	-	-	-77.454	-	-	-77.454
Overige mutaties	774	-9.457	10.996	-13.212	10.110	-789
Waardemutaties	-	1.318	-10.399	-	-	-9.081
Stand per 31 december 2015	<u>2.520</u>	<u>73.821</u>	<u>151.516</u>	<u>2.991</u>	<u>40.808</u>	<u>271.656</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						4.384
						<u>276.040</u>

Binnen het beleggingsfonds wordt indirect gebruik gemaakt van Securities Lending en Collateral Management met als doel een effectieve en efficiënte uitvoering van het beleggingsbeleid mogelijk te maken.

Er wordt niet belegd in aangesloten ondernemingen.

Reële waarde

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg alle gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor het bepalen van de reële waarde van de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het pensioenfonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through").

Directe marktnotering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Afgeleide marktnotering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet-actieve markt met een niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Waarderingsmodellen en -technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Markt noteringen direct	Markt noteringen afgeleid	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2016				
Vastgoedbeleggingen	4.542	-	-	4.542
Aandelen	108.677	-	-	108.677
Vastrentende waarden	178.328	-	-	178.328
Derivaten	-	-	-3.349	-3.349
Overige beleggingen	-	49.632	-	49.632
Totaal	291.547	49.632	-3.349	337.830
Per 31 december 2015				
Vastgoedbeleggingen	2.520	-	-	2.520
Aandelen	73.821	-	-	73.821
Vastrentende waarden	151.516	-	-	151.516
Derivaten	-	-	2.991	2.991
Overige beleggingen	-	40.808	-	40.808
Totaal	227.857	40.808	2.991	271.656

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waarde-oordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen

	31-12-2016		31-12-2015	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Indirecte beleggingen in vastgoed	4.542	100,0	2.520	100,0

Aandelen

	31-12-2016		31-12-2015	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Mature markets	99.470	91,5	68.158	92,3
Emerging markets	9.207	8,5	5.663	7,7
	108.677	100,0	73.821	100,0

Vastrentende waarden

	31-12-2016		31-12-2015	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Staatsobligaties	83.208	46,7	74.536	49,2
Hypothecaire leningen	38.481	21,6	17.168	11,3
Credits	56.639	31,7	59.812	39,5
	178.328	100,0	151.516	100,0

Derivaten

	31-12-2016	31-12-2015
Specificatie naar soort:		
Aandelenderivaten	2.463	768
Overige derivaten	134	61
Rentederivaten	-6.665	2.512
Valutatermijncontracten	719	-350
	-3.349	2.991

De negatieve derivatenposities zijn opgenomen onder overige schulden.

Een algemene toelichting op de derivaten wordt gegeven bij "S9 Operationeel risico - Specifieke financiële instrumenten" verderop in deze jaarrekening.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2016:

Type contract	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	799	80
Rentederivaten	3.603	10.268
Aandelenderivaten	2.463	-
Overige derivaten	226	92
	<u>7.091</u>	<u>10.440</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2015:

Type contract	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	292	642
Rentederivaten	6.165	3.653
Aandelenderivaten	768	-
Overige derivaten	150	89
	<u>7.375</u>	<u>4.384</u>

Overige beleggingen

	31-12-2016	31-12-2015
Specificatie naar soort:		
Hedgefonds	23.048	14.445
Liquide middelen voor beleggingsdoeleinden	12.997	15.222
Cash collateral	13.587	11.141
	<u>49.632</u>	<u>40.808</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2016	31-12-2015
Te vorderen dividendbelasting	80	-
Vordering op werkgevers	687	889
Aegon restitutie beheerfee	40	36
Waardeoverdrachten	92	158
Overige vorderingen en overlopende activa	-	8
	<u>899</u>	<u>1.091</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Liquide middelen	<u>351</u>	<u>802</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2016	11.104
Uit bestemming saldo van baten en lasten	2.721
Stand per 31 december 2016	<u>13.825</u>
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2015	46.230
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-35.126
Stand per 31 december 2015	<u>11.104</u>

	31-12-2016		31-12-2015	
		In %		In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	337.487	104,3	272.884	104,2
Af: technische voorzieningen	323.662	100,0	261.780	100,0
Eigen vermogen	<u>13.825</u>	4,3	<u>11.104</u>	4,2
Af: vereist eigen vermogen	77.229	23,9	58.199	22,2
Vrij vermogen	<u>-63.404</u>	-19,6	<u>-47.095</u>	-18,0
Minimaal vereist eigen vermogen	15.917	4,9	13.477	5,2
Actuele dekkingsgraad		104,3		104,2
Beleidsdekkingsgraad		100,5		109,8

De vermogenspositie van het pensioenfonds op 31 december 2016 kan worden gekarakteriseerd als ontoereikende solvabiliteit, evenals op 31 december 2015. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel van DNB.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

	2016	2015
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	104,2	121,7
Premie	1,8	0,7
Uitkeringen	-	0,2
Toeslagen	-	-0,9
Rentetermijnstructuur	-13,7	-13,9
Rendement	14,2	-4,4
Overigen	-2,2	0,8
Dekkingsgraad per 31 december	104,3	104,2

Herstelplan

Als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en moet het pensioenfonds een herstelplan maken.

Dit was het geval aan het einde van het tweede kwartaal 2015. Een herstelplan is ingediend bij DNB en goedgekeurd in november 2015.

In maart 2016 heeft het pensioenfonds een actualisatie van het herstelplan ingediend. Op 18 mei 2016 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan.

In maart 2017 is opnieuw een geactualiseerd herstelplan ingediend. In deze prognose wordt een volledig herstel (de beleidsdekkingsgraad is hoger of gelijk dan de vereiste dekkingsgraad) bereikt in 2021. Op 19 mei 2017 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan 2017.

5. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2016	261.780
Mutatie technische voorzieningen	61.882
Stand per 31 december 2016	323.662
	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2015	212.933
Mutatie technische voorzieningen	48.847
Stand per 31 december 2015	261.780

Mutatie technische voorzieningen

	2016	2015
Pensioenopbouw	22.725	20.085
Toeslagen	-	1.545
Rentetoevoeging	-167	387
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.691	-1.505
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	373	331
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	66	-628
Wijziging marktrente	39.573	27.510
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.716	-
Overige wijzigingen	-713	1.122
	<u>61.882</u>	<u>48.847</u>

Voor de toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting in de staat van baten en lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorie van deelnemers als volgt samengesteld:

	31-12-2016		31-12-2015	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers (inclusief arbeidsongeschikte deelnemers)	6.631	197.585	6.417	161.022
Gewezen deelnemers	7.147	97.740	6.914	75.731
Pensioengerechtigden	231	23.967	191	21.275
IBNR voorziening	-	2.570	-	1.952
Kostenvoorziening	-	1.800	-	1.800
	<u>14.009</u>	<u>323.662</u>	<u>13.522</u>	<u>261.780</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Vanaf 1 januari 2011 worden arbeidsongeschiktheidrisico's grotendeels in eigen beheer gehouden, daarom is er sinds 1 januari 2011 een IBNR (incurred but not reported) voorziening gevormd. De IBNR is gebaseerd op tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid.

Er is een extra kostenvoorziening van € 1.800.000 opgenomen ten behoeve van discontinuïteit. Deze extra voorziening is niet afhankelijk van de rentestand en zal jaarlijks geëvalueerd worden.

Korte beschrijving van de pensioenregelingen

STIP voert sinds 2014 nog één pensioenregeling met actieve opbouw uit. Dit is een middelloonregeling met de volgende kenmerken:

- Pensioengevend salaris: gehele salaris met uitzondering van gratificaties, onkostenvergoedingen, tantièmes en andere emolumenten gemaximeerd op € 101.519 (2015: € 100.000).
- Pensioenleeftijd 67 jaar.
- Franchise € 12.953 (2015: € 12.284), jaarlijks aante passen aan de AOW-ontwikkeling.
- 1,875% opbouw per jaar (2015: 1,85%).
- Salaris en franchise zijn per 2010 gebaseerd op een 40 uren voltijd dienstverband.

Toeslagverlening

De ambitie van het bestuur is om de opgebouwde pensioenen van de actieve deelnemers te verhogen met de algemene CAO-loonronde bij IKEA en de pensioenen van de slapers en pensioengerechtigden met het afgeleide consumentenprijsindexcijfer (meetperiode oktober-oktober). De toeslagen van de slapers en pensioengerechtigden kunnen nooit meer bedragen dan die van de actieve deelnemers.

Het toeslagbeleid is met de invoering van het nFTK gewijzigd. Maatstaf voor de toeslagverlening is de beleidsdekkingsgraad. Bij een dekkingstekort wordt niet geïndexeerd. Ten tijde van een reservetekort kan het bestuur besluiten tot (gedeeltelijke) toeslagverlening zodra de dekkingsgraad boven de herstellijn blijft.

Inhaaltoeslagen zijn onderdeel van het toeslagbeleid. In een periode van herstel kan het bestuur besluiten tot (gedeeltelijk) toeslagverlening indien de actuele dekkingsgraad boven de herstellijn vermeerderd met 5% ligt.

Het bestuur heeft in januari 2016 besloten om de opgebouwde aanspraken voor actieve deelnemers en de opgebouwde aanspraken voor slapers en pensioengerechtigden niet te verhogen, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2015 lager was dan 110%.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2016 was eveneens lager dan 110%. Hierdoor was er onvoldoende financiële ruimte om per 1 januari 2017 een toeslag toe te kennen.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2016	31-12-2015
Derivaten in passiva	10.440	4.384
Pensioenbetalingen (inclusief afkopen)	21	18
Verzekeringsmaatschappij	-	8
Nog te betalen administratiekosten	254	157
Nog te betalen actuariskosten	107	56
Nog te betalen accountantskosten	37	72
Waardeoverdrachten	-	274
Loonbelasting	68	48
Verschuldigd aan werkgevers	1.039	-
Overlopende passiva en overige schulden	67	32
	<u>12.033</u>	<u>5.049</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

STIP wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van STIP is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat STIP niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van STIP zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat STIP de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2016	31-12-2015
Het tekort op FTK grondslagen is als volgt:		
Technische voorziening	323.662	261.780
Buffers:		
S1 Renterisico	20.752	17.272
S2 Risico zakelijke waarden	56.432	39.154
S3 Valutarisico	4.970	3.032
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	13.652	13.151
S6 Verzekeringstechnisch risico	14.287	11.663
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-32.864	-26.073
Totaal S (vereiste buffers)	77.229	58.199
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	400.891	319.979
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	337.487	272.884
Tekort/Tekort	-63.404	-47.095

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt vanaf 2015 uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie waarbij de vereiste dekkingsgraad 123,9% (2015: 122,2%) is.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Marktrisico's (S1 - S4)

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van STIP met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de markttrente.

Het renterisico is in de loop van 2016 verder verlaagd naar het, in lijn met het in de ALM-studie bepaalde, nieuwe strategische afdekkingspercentage van 45%.

Voor de renterisico-afdekking wordt gebruik gemaakt van het SLM (Strategic Liability Matching) -fonds; het SLM-fonds is een overlayfonds.

Het gewicht van de renteafdekking mag conform het huidige beleid van het pensioenfonds fluctueren met een bandbreedte van 5% boven of 5% onder de geformuleerde strategische norm. Ultimo 2016 is het percentage uitgekomen op 43%.

Alle bovenstaande afdekkingspercentages zijn gebaseerd op het marktrentekader (waarbij geen rekening wordt gehouden met de UFR). Op basis van de UFR is de rentegevoeligheid van de verplichtingen veel lager en kwam het renteafdekkingspercentage ultimo 2016 uit op 66%.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration.

	31-12-2016		31-12-2015	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor afdekking)	178.328	5,6	151.516	4,9
Totaal belegd vermogen	337.830	14,4	271.656	15,9
Technische voorziening	323.662	29,2	261.780	28,8

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt en de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. De mismatch is voor een groot deel teruggebracht door het toepassen van derivaten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2016		31-12-2015	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	4.314	2,4	2.359	1,6
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	63.580	35,7	48.588	32,1
Resterende looptijd > 5 jaar	95.473	53,5	100.569	66,3
Doorlopende looptijd Aegon Hypotheken	14.961	8,4	-	-
	<u>178.328</u>	<u>100,0</u>	<u>151.516</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals futures.

	31-12-2016		31-12-2015	
		In %		In %
Specificatie totale beleggingen naar sector:				
Basismaterialen	7.820	2,3	5.142	1,9
Cyclische consumentengoederen	9.362	2,8	13.354	4,9
Energie	8.957	2,7	5.155	1,9
Financiële instellingen	65.359	19,4	41.337	15,2
Gezondheidszorg	15.239	4,5	10.463	3,9
Industrie	14.828	4,4	11.513	4,2
Niet-cyclische consumentengoederen	35.020	10,4	27.950	10,3
Nutsbedrijven	8.785	2,6	7.070	2,6
Overheid	86.353	25,6	76.481	28,2
Informatietechnologie	19.043	5,6	8.499	3,1
Telecommunicatie	3.228	1,0	6.675	2,5
Overige sectoren	47.620	14,1	48.067	17,7
Externe beleggingsfondsen	13.922	4,1	8.502	3,1
Beleggingsbankrekening	2.294	0,5	1.448	0,5
	<u>337.830</u>	<u>100,0</u>	<u>271.656</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2016		31-12-2015	
	In %		In %	
Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:				
Europa (euro-zone)	773	17,0	132	5,2
Europa (niet euro-zone)	124	2,7	108	4,3
Noord Amerika	2.347	51,8	1.352	53,6
Azië	1.000	22,0	737	29,3
Pacific	238	5,2	162	6,4
Afrika	49	1,1	24	1,0
Zuid Amerika	11	0,2	5	0,2
	<u>4.542</u>	<u>100,0</u>	<u>2.520</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2016		31-12-2015	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Nederland	1.673	1,5	942	1,3
Europa (euro-zone)	10.357	9,6	7.279	9,9
Europa (niet euro-zone)	11.821	10,9	9.167	12,4
Noord Amerika	62.726	57,7	41.725	56,5
Azië	17.649	16,2	11.941	16,2
Pacific	2.524	2,3	1.731	2,3
Afrika	781	0,7	494	0,7
Zuid Amerika	1.146	1,1	542	0,7
	<u>108.677</u>	<u>100,0</u>	<u>73.821</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Door de vermogensbeheerder wordt in de categorie zakelijke waarden belegd in niet-euro genoteerde vermogenstitels. Dit wordt door de vermogensbeheerders binnen de fondsen afgedekt. Dit betekent dat het pensioenfonds indirect valutarisico loopt.

Ultimo 2016 is € 130,4 miljoen (ruim 38,6% van de beleggingsportefeuille) belegd in vreemde valuta (2015: € 92,8 miljoen = 34,2% van de beleggingsportefeuille).

Eind 2016 is er voor een bedrag van € 131,7 miljoen aan vreemde valuta afgedekt (2015: € 90,8 miljoen).

De beleggingen in vreemde valuta voor afdekking kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2016	31-12-2015
Vastgoedbeleggingen	3.769	2.388
Aandelen	96.819	65.879
Vastrentende waarden	14.302	16.195
Overige beleggingen	15.537	8.353
	<u>130.427</u>	<u>92.815</u>

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2016	Nettopositie na afdekking 2015
USD	86.643	-105.605	-18.962	-10.120
GBP	11.834	-13.654	-1.820	-1.477
CAD	3.779	-32	3.747	2.174
HKD	3.528	-75	3.453	2.556
JPY	8.969	-11.986	-3.017	-1.757
KRW	1.752	-	1.752	1.145
CHF	3.161	-	3.161	2.549
SEK	1.407	-384	1.023	772
AUD	2.687	-	2.687	-
Overig	6.667	-	6.667	6.192
	<u>130.427</u>	<u>-131.736</u>	<u>-1.309</u>	<u>2.034</u>

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor STIP als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop STIP (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee STIP transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor STIP financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens STIP; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door STIP (via Aegon) enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert.

Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door STIP (via Aegon) enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van STIP adequaat worden afgedekt door onderpand.

	31-12-2016		31-12-2015	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Nederland	30.083	16,9	10.735	7,1
Europa (euro-zone)	98.229	55,1	87.488	57,7
Europa (niet euro-zone)	24.656	13,8	27.358	18,1
Noord Amerika	16.613	9,3	17.840	11,8
Zuid Amerika	1.152	0,7	924	0,6
Azië	2.562	1,4	2.864	1,9
Pacific	1.589	0,9	1.387	0,9
Afrika	582	0,3	319	0,2
Gemengde fondsen	2.862	1,6	2.601	1,7
	<u>178.328</u>	<u>100,0</u>	<u>151.516</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2016		31-12-2015	
		In %		In %
AAA	40.857	22,9	37.656	24,9
AA	56.548	31,7	34.494	22,8
A	27.365	15,4	28.585	18,9
BBB	45.776	25,7	45.453	30,0
Lager dan BBB	7.782	4,3	5.328	3,4
	<u>178.328</u>	<u>100,0</u>	<u>151.516</u>	<u>100,0</u>

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's) (S6)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de Prognosetafel AG2016 en geslachts- en leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op deze sterftekansen (de 'ES-P1'-tabel) is het langlevensrisico volgens de huidige verwachtingen verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat STIP in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvan de voorziening groter is dan de voorziening van het latente nabestaandenpensioen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat STIP voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Sinds 1 januari 2011 worden arbeidsongeschiktheidsrisico's grotendeels in eigen beheer gehouden.

Daarnaast zijn grote risico's, voortvloeiend uit overlijdens- en arbeidsongeschiktheidstoezeggingen, per 1 januari 2011 herverzekerd via een stop-loss verzekering. De herverzekeringsovereenkomst is aangegaan met Zwitserleven voor de periode van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2015. Een nieuwe overeenkomst is afgesloten voor de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020.

Met de herverzekeraar zijn geen resultatendingen overeengekomen. Is na afloop van het contract de som van de verschuldigde overlijdens- en arbeidsongeschiktheids-kapitalen groter dan de som van het jaarlijkse eigen behoud, dan wordt het verschil uitgekeerd. Het contract kent een uitlooperperiode van 24 maanden.

De jaarlijkse stop-loss premie bedraagt 2,3% van de jaarpremie bij volledige herverzekering, vanaf 2016 is dit 1,7%.

Het eigen behoud bedraagt 100% van de jaarpremie bij volledige herverzekering.

Vanaf 2011 is er een IBNR (incurred but not reported) voorziening gevormd. Deze IBNR wordt gebaseerd op tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid. In 2016 heeft er een toevoeging van € 618.000 plaats gevonden.

Toeslagrisico

Het bestuur van STIP heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de financiële positie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

Voor de toeslag van 1 januari 2015 heeft het bestuur gekozen voor toeslagverlening naar de nieuwe FTK-wetgeving.

Ultimo 2016 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 100,5%.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2016 was lager dan 110%. Hierdoor was er onvoldoende financiële ruimte om per 1 januari 2017 een toeslag toe te kennen.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor STIP op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities.

Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

- Zeker tot en met het jaar 2023 (termijn ALM-studie) zullen de inkomende premies het niveau van de uitkeringen overtreffen;
- Ultimo 2016 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft de volgende posten:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Aegon N.V.	-	26.807
Duitsland	29.246	25.945
Frankrijk	18.803	12.629
Nederland	8.249	-
Blue Square Capital Management LLC	13.922	8.346
Engeland	-	6.611
Spanje	-	6.486
Italië	-	5.881

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

De blootstelling aan Aegon N.V. heeft betrekking op:

- deposito's binnen de beleggingsfondsen,
- valutaderivaten door Aegon Treasury afgesloten,
- beleggingen in Seamor en Pelargos waarvan Aegon meerderheidsaandeelhouder is.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door STIP beheerst door het stellen van kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van STIP niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor STIP niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Verder wordt bij grote openstaande derivatenposities onderpand verkregen. Deze posities worden op dagbasis (indien nodig) aangevuld.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten.

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Putopties op aandelen: dit betreft al dan niet beursgenoteerde opties waarmee het pensioenfonds het neerwaartse koersrisico van de aandelenportefeuille kan beperken. Voor deze opties wordt bij de verwerving een premie betaald die onder meer afhankelijk is van het actuele koersniveau van de onderliggende index, de looptijd van de opties en de uitoefenprijs van de opties.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen STIP en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Per 1 juli 2014 is het beloningsbeleid voor het dagelijks bestuur, overige bestuursleden, aspirant bestuursleden en leden van de BAC aangepast. De vergoeding is gebaseerd op vaste bedragen. Bestuursleden namens de deelnemers of pensioengerechtigden ontvangen hun vergoeding rechtstreeks. De werkgever heeft recht op de vergoeding voor de bestuursleden namens de werkgever, maar heeft deze in 2016 niet geclaimd.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen STIP en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling wordt verwezen naar de uitvoeringsovereenkomst.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

STIP is contracten aangegaan met serviceorganisaties. Deze contracten zijn voor alle partijen niet direct opzegbaar.

- Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea Pensioenbeheer voor een periode van twee jaar met ingang van 1 januari 2017. Einddatum van deze overeenkomst is dus 31 december 2018. De totale verplichting ultimo 2016 bedraagt ongeveer € 1.600.000 inclusief BTW (vaste vergoeding inclusief bestuursondersteuning).
- STIP heeft het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd bij Zwitserleven. De overeenkomst, een stop-loss contract, is aangegaan voor de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020. De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt ultimo 2016 ongeveer € 200.000.

Toeslagverlening

In januari 2017 heeft het bestuur besloten de aanspraken en rechten niet te indexeren. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per einde 2016 dan op grond van dit verslag kan worden verkregen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico pensioenfondsen (van werkgevers en werknemers)

	2016	2015
Premiebijdragen werkgevers	22.934	19.367
Premiebijdragen werknemers	7.838	6.602
	<u>30.772</u>	<u>25.969</u>

De deelnemersbijdrage in 2016 (en 2015) is 25% van de doorsneepremie en komt op 7,8% van de pensioengrondslag.

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2016	2015
Kostendekkende premie	30.772	25.969
Feitelijke premie	30.772	25.969

De kostendekkende premie én de feitelijke premie bestaan uit de volgende componenten:

1. de actuariel benodigde premie voor inkoop van de onvoorwaardelijke pensioendelen (op basis van marktwaarde en voorgeschreven parameters), inclusief kostenopslagen
2. een opslag voor de uitvoeringskosten
3. een solvabiliteitsopslag

	2016	2015
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	23.295	20.446
Opslag voor uitvoeringskosten	1.420	1.270
Solvabiliteitsopslag	6.057	4.253
	<u>30.772</u>	<u>25.969</u>

Component 3 wordt niet in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Component 4 is niet van toepassing op de situatie bij STIP.

Bij de bepaling van de actuariel benodigde premie (component 1) voor enig jaar wordt uitgegaan van de actuariële grondslagen per 31 december van het voorgaande jaar. Hieronder valt onder andere de marktrente (= de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS)). De solvabiliteitsopslag (component 3) zorgt ervoor dat bij de inkoop van nieuwe aanspraken de dekkingsgraad op het benodigde peil blijft. Het pensioenfonds dient immers ook voor de nieuwe aanspraken over een extra vermogen te beschikken, welke niet in de componenten 1 en 2 is opgenomen.

De Pensioenwet vereist dat de premie een toeslag bevat om de reserves in stand te houden. De hoogte van deze solvabiliteitsopslag bij het pensioenfonds hangt af van het strategisch beleggingsbeleid. Dit houdt in dat voor de berekening van de kostendekkende premie 2016 een solvabiliteitsopslag van 26% van de inkoopkosten inclusief risicopremies is gehanteerd (2015: 22,2%).

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2016	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	-	12.287	-	12.287
Vastrentende waarden	5.531	19.975	-	25.506
Overige beleggingen	7	-	-	7
Overige opbrengsten en lasten	-8	-	-806	-814
	<u>5.530</u>	<u>32.262</u>	<u>-806</u>	<u>36.986</u>

Het beleggingsresultaat is niet op basis van het doorkijkprincipe.

Ontvangen en betaalde rente aangaande de bankrekeningcourant, waardeoverdrachten, verzekeringsmaatschappijen e.d. worden opgenomen onder overige opbrengsten en lasten.

Een betrouwbare toerekening van de kosten vermogensbeheer naar de beleggingscategorieën is niet mogelijk. De kosten vermogensbeheer bestaan uit kosten doorberekend door Aegon voor vermogensbeheer en rapportages, door Mercer voor beleggingsadvies en betaalde leden van de BAC.

De transactiekosten op factuurbasis zijn € 0 (2015: € 0).

2015	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	-	1.318	-	1.318
Vastrentende waarden	968	-10.399	-	-9.431
Overige beleggingen	-3	-	-	-3
Overige opbrengsten en lasten	-7	-	-730	-737
	<u>958</u>	<u>-9.081</u>	<u>-730</u>	<u>-8.853</u>

9. Pensioenuitkeringen

	2016	2015
Ouderdomspensioen	782	725
Partnerpensioen	336	262
Wezenpensioen	16	19
Prepensioen	14	10
WIA uitkeringen	67	64
	<u>1.215</u>	<u>1.080</u>
Afkopen	431	391
	<u>1.646</u>	<u>1.471</u>

De toeslag op de pensioenuitkeringen bedraagt per 1 januari 2016 zoals vastgesteld door het bestuur 0,0% (2015: 0,5%).

De post "Afkopen" betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 465,94 (2015: € 462,88) per jaar, de afkoopgrens, overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2016	2015
Administratiekosten en bestuursondersteuning	1.021	890
Actuariële kosten (certificering)	22	18
Actuariële kosten (adviesering)	144	63
Advieskosten	58	134
Bestuurskosten	117	104
Accountantskosten	37	34
Communicatiekosten	5	15
Overige kosten	50	42
	<u>1.454</u>	<u>1.300</u>

De administratiekosten 2016 zijn hoger dan in 2015 door éénmalige verrichtingen ten aanzien van de deelnemersadministratie.

De actuariële advieskosten zijn in 2016 hoger onder andere door éénmalige kosten vanwege advies bij de uitvoerderskeuze.

Samenstelling accountantskosten:

	2016	2015
Onderzoek van de jaarrekening - verslagjaar	37	35
Onderzoek van de jaarrekening - voorgaand verslagjaar	-	-1
	<u>37</u>	<u>34</u>

De controlewerkzaamheden zijn voor de verslagjaren 2016 en 2015 uitgevoerd door KPMG Accountants N.V.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat aan het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Per 1 juli 2014 is het beloningsbeleid aangepast voor bestuursleden en leden van de BAC. Voorzitter en secretaris ontvangen maximaal € 27.600, overige bestuursleden maximaal € 12.000 en aspirant bestuursleden maximaal € 6.000 per jaar. Leden van de BAC ontvangen daar bovenop een maximale jaarvergoeding van € 6.400. Deze bedragen zijn zonder eventuele BTW.

In 2016 is er € 79.396 opgenomen in de resultatenrekening waarvan € 22.000 betrekking heeft op de jaren 2015 en 2014 (2015: € 83.219 = € 47.861 bestuur + € 40.520 BAC), dit bedrag is inclusief BTW. De kosten die betrekking hebben op de BAC zijn vanaf 2016 opgenomen onder vermogensbeheerkosten; voor 2016 is dit € 48.694, waarvan € 6.400 betrekking heeft op 2015.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2016	2015
Pensioenopbouw	22.725	20.085
Toeslagen	-	1.545
Rentetoevoeging	-167	387
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.691	-1.505
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	373	331
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	66	-628
Wijziging markttrente	39.573	27.510
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.716	-
Overige wijzigingen	-713	1.122
	<u>61.882</u>	<u>48.847</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Indexering en overige toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Het bestuur heeft in het boekjaar besloten per 1 januari 2016 0,0% toeslag toe te kennen aan slapers en gepensioneerden en 0,0% aan actieve deelnemers.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 0,060% (2015: 0,159%), zijnde de eenjaarsrente per 31 december 2015.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van STIP.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van STIP. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. Vanaf boekjaar 2016 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2016.

Overige wijzigingen

	2016	2015
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-697	-450
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-94	88
Resultaat op mutaties	14	73
Resultaat op overige technische grondslagen	64	-307
Resultaat overige resultaten	-	1.718
	<u>-713</u>	<u>1.122</u>

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	2016	2015
Inkomende waardeoverdrachten	509	584
Uitgaande waardeoverdrachten	-504	-1.138
	<u>5</u>	<u>-554</u>

	2016	2015
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	569	747
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-503	-1.375
	<u>66</u>	<u>-628</u>

	2016	2015
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- de overgenomen pensioenverplichting	-60	-163
- de overgedragen pensioenverplichting	-1	237
	<u>-61</u>	<u>74</u>

13. Herverzekeringen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Premies voor herverzekering	<u>60</u>	<u>70</u>

Belastingen

De activiteiten van STIP zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het bestuur heeft besloten om het saldo baten en lasten van € 2.721 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds heeft de jaarrekening 2016 vastgesteld in de vergadering van 8 juni 2017.

Stichting IKEA Pensioenfonds
Amsterdam, 8 juni 2017

Het bestuur

Albert Martens (voorzitter)

Angénis van den Clooster (secretaris)

Henk van der Meer

Jan Haas

Mariska Zegwaard

Rob Werkman

OVERIGE GEGEVENS

7 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting IKEA Pensioenfonds te Amsterdam is aan Milliman Pensioenen vof de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2016.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting IKEA Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Omdat Milliman Pensioenen v.o.f. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Milliman Pensioenen v.o.f. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.300.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 165.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van de artikelen 131 en 132; het eigen vermogen is lager dan respectievelijk het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor het eerste jaareinde.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting IKEA Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie van Stichting IKEA Pensioenfonds is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 8 juni 2017

Drs. R. van der Meer AAG
verbonden aan Milliman Pensioenen v.o.f.

Aan: het Bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting IKEA Pensioenfonds per 31 december 2016 en van het resultaat en kasstromen over 2016, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting IKEA Pensioenfonds (de Stichting) te Amsterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2016;
- 2 de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht over 2016; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

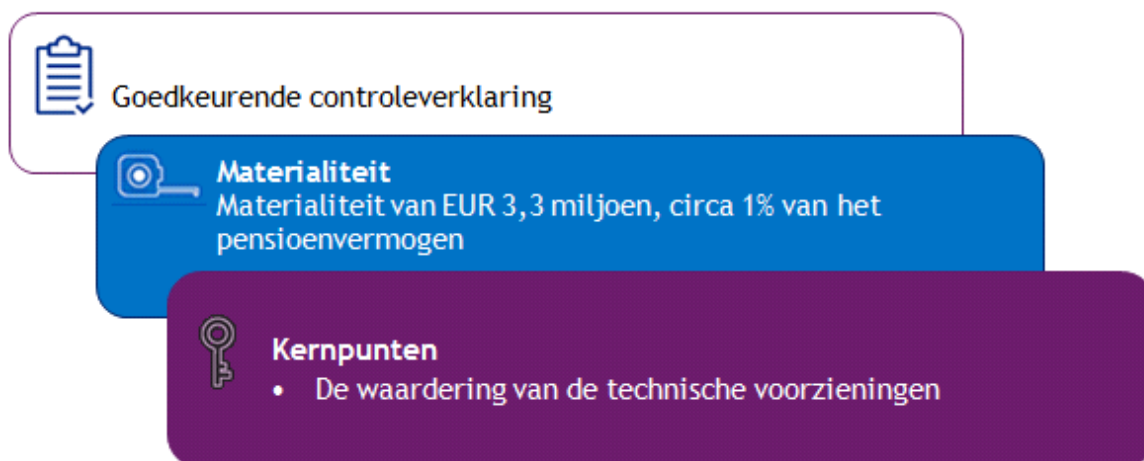
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 3,3 miljoen (2015: EUR 2,5 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2016 (circa 1%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het Bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 165.000 aan het Bestuur rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Aegon Investment Management B.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Aegon Investment Management B.V. en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Aegon Investment Management B.V. en Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE 3402-type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij de in de ISAE 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2016 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Aegon Investment Management B.V. en Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen hebben wij ten aanzien van de beheersmaatregelen voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

De waardering van de technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorziening komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt tegen de marktrente (rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank).

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad, vormde de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt in onze controle.

Het bestuur heeft in de toelichting op pagina 62 tot en met 63 de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen. In noot beleid en risicobeheer is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het resultaat in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaris.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de technische voorzieningen evenwichtig bepaald en de toelichting toereikend.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- het verslag van het verantwoordingsorgaan;
- de samenvatting rapport visitatiecommissie

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate - maar geen absolute mate - van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een nadere beschrijving van onze verantwoordelijkheid ten aanzien van een controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

https://www.nba.nl/Documents/Tools%20Vaktechniek/Standdaardpassages/Standdaardpassage_nieuwe_controletekst_niet_oob_variant_%20Nederlands.docx

Amstelveen, 8 juni 2017

KPMG Accountants N.V.

F.M. van den Wildenberg RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2016		2015	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		6.417		6.023
Nieuwe toetredingen	1.959		1.764	
Ontslag met premievrije aanspraak	-1.570		-1.095	
Ingang pensioen	-15		-14	
Revalidering	-5		-	
Overlijden	-6		-6	
Andere oorzaken	-149		-255	
		214		394
Stand einde boekjaar		6.631		6.417
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		6.914		6.392
Toetreding/herintreding	-113		-	
Ingang pensioen	-18		-13	
Revalidering	5		-	
Overlijden	-6		-3	
Ontslag met premievrije aanspraak	1.570		1.095	
Waardeoverdrachten	-22		-66	
Afkopen	-482		-485	
Andere oorzaken	-701		-6	
		233		522
Stand einde boekjaar		7.147		6.914
Pensioentrekenden				
Stand vorig boekjaar		191		167
Ingang pensioen	33		27	
Overlijden	-2		-	
Beëindiging wezenpensioen	-6		-5	
Afkoop	-6		-10	
Toekenning nabestaandenpensioen	21		12	
		40		24
Stand einde boekjaar		231		191
		14.009		13.522

Andere oorzaken: In 2016 zijn indien een deelnemer meerdere polissen had, deze samengevoegd.

2 VERKLARENDE BEGRIPPENLIJST

Deze lijst legt uit wat er met een woord bedoeld wordt, het zijn geen definities.

ABTN

De actuariële en bedrijfstechnische nota is een belangrijk document, waarin het beleid en de organisatie van STIP worden beschreven. Elk pensioenfonds moet een dergelijke ABTN hebben.

Actieve deelnemer

Werknemer die in de pensioenregeling pensioen opbouwt.

Actuariële grondslagen

Gegevens als sterftekansen, arbeidsongeschiktheidskansen, rekenrente en kosten die gebruikt worden om vast te stellen hoeveel geld er nodig is om de pensioentoezeggingen te kunnen waarmaken.

Actuaris

Verzekeringswiskundige, die voor het pensioenfonds bepaalt hoe hoog de premie is, risicoanalyses maakt en bepaalt welk bedrag voor toekomstige verplichtingen moet worden gereserveerd.

Afkoop

Bij afkoop wordt de afkoopwaarde van de pensioenaanspraken in één keer uitgekeerd, de pensioenvoorziening is dan definitief beëindigd.

ABS (Asset Backed Securities)

Asset-backed security, vaak afgekort tot ABS, is een financieel instrument / zekerheid dat wordt gefinancierd met de kasstroom (inkomsten) gegenereerd uit een portefeuille van activa. Deze activa zijn verstrekt als zakelijk onderpand. Vaak betreft het hier een groep van kleine, illiquide activa die individueel niet, maar samengevoegd wel, verhandeld kunnen worden.

AFM

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) houdt toezicht op de financiële markten in Nederland. Het gaat dan om het gedrag van en de informatieverstrekking door de aanbieders van financiële producten en diensten en ondernemingen die effecten uitgeven.

ALM studie

Het doen van een Asset Liability Management studie is het proces van het krijgen van inzicht in de onderlinge afhankelijkheden in de ontwikkeling van pensioenen en beleggingen.

Beleggingsmandaat

De voorwaarden die STIP stelt aan de vermogensbeheerder (AEGON) voor de beleggingen namens STIP, bijvoorbeeld hoeveel procent van het vermogen belegd wordt in vastrentende waarden, aandelen, etc. (ook wel beleggingsmix).

Benchmark

Een benchmark is een maatstaf ter vergelijking van het beleggingsresultaat. Voor aandelenbeleggingen is de benchmark vaak een aandelenindex, bijvoorbeeld de AEX.

Bepaalde partnersysteem

Systeem voor reservering voor partnerpensioenen waarbij alleen gereserveerd wordt indien de deelnemer daadwerkelijk gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

Bruto koopsom / Netto koopsom

De bruto koopsom is de netto koopsom verhoogd met relevante opslagen, zoals een opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

De netto koopsom bestaat uit de kosten voor de aangroei van pensioenaanspraken voor het lopende jaar dan wel de periode tot pensionering.

Contante waarde

Het bedrag dat nodig is om in de toekomst een of meer betalingen mee te kunnen verrichten, waarbij rekening is gehouden met toekomstige rente. Binnen de pensioenregeling wordt met dit bedrag vaak de contante waarde van het toekomstig pensioen bedoeld.

Continuïteitsanalyse

Elk pensioenfonds onderzoekt minimaal eenmaal per drie jaar of het fonds aan haar verplichtingen op de lange termijn kan voldoen.

COR

Centrale Ondernemingsraad van IKEA Nederland.

Credit default swaps

Dit zijn overeenkomsten tussen partijen waarbij het kredietrisico van een derde partij tegen betaling van een premie geheel of gedeeltelijk wordt overgedragen. In de praktijk komt het neer op een verzekering op een obligatie of hypotheeklening.

Credits

Engelse benaming voor bedrijfsobligaties. Verzamelnaam voor vastrentende beleggingen die uitgegeven worden door bedrijven met uiteenlopende kredietwaardigheid (kredietrating).

Dekkingsgraad

De **aanwezige of actuele dekkingsgraad** is de verhouding tussen enerzijds de contante waarde van de op dat moment geldende reglementaire pensioenaanspraken en anderzijds het aanwezige vermogen. Het aanwezige vermogen is de som van de waarde van de beleggingen, vorderingen, liquide middelen verminderd met de schulden.

Onder het nieuwe FTK (Financieel Toetsingskader) moeten pensioenfonds ook hun **beleidsdekkingsgraad** berekenen. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de aanwezige dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. Deze beleidsdekkingsgraad is minder afhankelijk van dagkoersen. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te gebruiken als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen.

De **vereiste dekkingsgraad** geeft aan hoe hoog de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds wettelijk moet zijn. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad, dan beschikt het pensioenfonds over een financiële buffer die voldoende is. Deze buffer dient om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen. Is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad, dan is de buffer onvoldoende groot.

Vanaf 2015 moet de **reële dekkingsgraad** per jaareinde worden gerapporteerd aan De Nederlandsche Bank. In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Verantwoordelijk voor het toezicht op de degelijkheid van financiële instellingen. Vanuit deze functie houdt de DNB onder andere toezicht op pensioenfondsen en verzekeraars.

Derivaten.

Een derivaat geeft de koper het recht om iets voor een bepaalde koers te kopen of te verkopen. De waarde van een derivaat hangt af van de onderliggende waarde zoals de waarde van een aandeel, grondstof of vreemde valuta.

Bekende financiële derivaten zijn opties, swaps, futures, valutatermijncontracten e.d.

Doorkijkprincipe

Bij het doorkijkprincipe worden voor de beleggingsfondsen de aard en de samenstelling van de onderliggende beleggingen ook bekeken.

Emerging market debt (EMD)

Obligaties van landen met opkomende economieën (EMD).

Extern toezicht

Toezicht op het pensioenfonds door DNB en AFM.

FNV

FNV is de grootste vakbond in de marktsector.

Franchise

Dit is het deel van je maximum pensioengevend salaris waarover je geen pensioen opbouwt. Je bouwt hierover geen pensioen op, omdat je vanaf je 67ste een AOW-uitkering ontvangt van de overheid.

Futures

Dit is een financieel contract tussen 2 partijen die zich verbinden om op een bepaald tijdstip een bepaalde hoeveelheid van een product of financieel instrument te verhandelen tegen een vooraf bepaalde prijs. Men komt dus een transactie in de toekomst overeen.

Geamortiseerde kostprijs

Bedrag waarvoor activa (vordering) of passiva (schuld) op de balans is komen te staan, verminderd met eventuele aflossingen, waardeverminderingen of oninbaarheid.

Gewezen deelnemer

Een persoon die uit dienst is gegaan bij IKEA en voor wie niet langer pensioenpremie wordt betaald en dus geen pensioen meer opbouwt, maar wel pensioen krijgt op de pensioendatum. Ook bekend als slaper.

Herstelplan

Als een pensioenfonds in onderdekking raakt (niet beschikt over voldoende vermogen om op lange termijn aan alle verplichtingen te kunnen voldoen), moet dit gemeld worden bij de DNB en een herstelplan worden gemaakt. In het herstelplan legt het pensioenfonds uit welke maatregelen het neemt om te zorgen dat er weer voldoende vermogen in het pensioenfonds komt.

High Yield

Obligaties worden bestempeld als high yield als ze zijn uitgegeven door minder kredietwaardige bedrijven. Het verwachte rendement maar ook het risico op dergelijke leningen is hoger dan op credits en staatsleningen.

IBNR

IBNR staat voor Incurred But Not Reported. Dit zijn schades die zich wel hebben voorgedaan, maar die nog niet gemeld of bekend zijn.

Het pensioenfonds houdt een voorziening aan voor het risico dat (zieke) deelnemers die zich bevinden in de periode van verplichting tot loondoorbetaling, binnen twee jaar arbeidsongeschikt worden.

Intern toezicht

Het kritisch bekijken van het functioneren van het bestuur door onafhankelijke deskundigen. Bij STIP wordt dit gedaan door de visitatiecommissie.

Kasstroomoverzicht indirect/direct

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in een verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en waarvoor deze geldmiddelen gebruikt zijn, ingedeeld naar de verschillende activiteiten.

Bij de indirecte methode kunnen alle gegevens afgeleid worden uit de jaarrekening. Dit in tegenstelling tot de directe methode waar een extra informatiestroom over uitgaven en ontvangsten noodzakelijk is.

Bij de directe methode worden alle werkelijke ontvangsten en uitgaven in de verslagperiode opgenomen.

Latent nabestaandenpensioen

Een nabestaandenpensioen dat pas ingaat nadat de hoofdverzekerde overlijdt. Latent komt erop neer dat het pensioen niet voor de hoofdverzekerde is, maar voor de partner.

Middelloonregeling

Veel voorkomende pensioenregeling waarbij je pensioen jaarlijks berekend wordt aan de hand van het salaris in dat jaar. De pensioenregeling, die wordt uitgevoerd door STIP, is ook een middelloonregeling en geldt voor de meeste deelnemers.

Obligatie

Schuldbrief uitgegeven door een bedrijf of instelling, die verhandeld kan worden op de beurs. De obligatiehouder ontvangt rente, aan het einde van de looptijd van de obligatie wordt de hoofdsom terugbetaald.

Onbepaalde partnersysteem

Systeem voor partnerpensioen waarbij er vanuit wordt gegaan dat een bepaald deel van de deelnemers een partner heeft voor wie een partnerpensioen moet worden verzekerd. Op het moment van overlijden van een deelnemer wordt pas onderzocht of deze al dan niet een pensioengerechtigde partner nalaat.

Pensioenovereenkomst

Overeenkomst tussen werkgever en werknemer, waarin afgesproken wordt hoe de pensioenregeling er uit ziet. Het pensioenfonds vertaalt de pensioenovereenkomst in een pensioenreglement.

Pensioenpremie

Het bedrag dat IKEA betaalt aan STIP om de op te bouwen pensioenaanspraken te financieren.

IKEA verhaalt een deel van de premie op de werknemers, dit heet werknemersbijdrage. De werknemersbijdrage wordt maandelijks op het salaris ingehouden.

Pensioenreglement

Algemene beschrijving van de pensioenregeling die in het betreffende bedrijf, beroepsgroep of bedrijfstak geldt. Daarin is vermeld wie deelnemen aan de regeling, hoe de hoogte van de pensioenen worden vastgesteld, welke aanspraken er zijn, wat de consequenties zijn bij ontslag, huwelijk, scheiding, arbeidsongeschiktheid, bereiken pensioendatum en overlijden. Het pensioenreglement is de juridische basis waaraan de betrokkenen hun aanspraken en uitkeringen ontleen.

Pensioenuitvoerder

Dat is het pensioenfonds of de verzekeraar die de pensioenregeling uitvoert voor een werkgever. STIP is dus een pensioenuitvoerder.

Performance

Het totale rendement op de beleggingen.

Rendement

Het resultaat dat een verzekeringsmaatschappij of een pensioenfonds behaalt op het belegde vermogen.

Solvabiliteit

Solvabiliteit is de mate waarin een pensioenfonds op langere termijn zijn pensioenverplichtingen kan voldoen.

Star Principles

Principes voor goed pensioenfondsbestuur, vastgelegd door de Stichting voor de Arbeid.

Stop-loss

Een pensioenfonds kan risico's voor overlijden of arbeidsongeschiktheid herverzekeren. Bij een stop-loss contract wordt slechts een deel van de schade herverzekerd en is het pensioenfonds bereid om zelf een deel van de schade te dragen (eigen behoud).

Taperen

Taperen betekent geleidelijk afbouwen van het opkoopprogramma van staatsleningen en hypotheekobligaties door de Federal Reserve, het Amerikaanse stelsel van centrale banken.

Toeslagverlening

Indexatie en toeslagverlening is precies hetzelfde maar volgens de wet moeten we het toeslag noemen. Het betekent verhoging van het pensioen met een bepaald percentage. Dat percentage kan gelijk zijn aan de prijs- of loonontwikkeling. Bij STIP is de indexatie voorwaardelijk, dat wil zeggen dat je er niet vanuit mag gaan dat als je het ene jaar wel een toeslag hebt gekregen op je pensioen, dat het volgende jaar ook zo zal zijn. Elk jaar beslist het bestuur of er wel of geen toeslag kan worden gegeven.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De UFR-methode is in september 2012 ingevoerd voor Nederlandse pensioenfondsen. De UFR speelt een belangrijke rol bij de waardering van de verplichtingen van pensioenfondsen op de lange termijn. De pensioenverplichtingen worden met de UFR minder gevoelig voor schommelingen en mogelijke verstoringen in de lange rente. Het betreft de rekenrente na het laatste liquide punt in de swaptermijnmarkt. Het is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel in bestaat.

Uitgaande waardeoverdracht (UWO)

Geldbedrag dat ten behoeve van een deelnemer bij vertrek naar een andere werkgever, naar de pensioenuitvoerder van die andere werkgever wordt overgeheveld om daar pensioenaanspraken in te kopen.

Vastrentende waarden

Verzamelnaam voor beleggingen met een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd, zoals obligaties en hypotheeken.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (bestaande uit een actieve, een gepensioneerde en een vertegenwoordiger van de werkgever) kijkt achteraf of het bestuur in het afgelopen jaar goed bestuurd heeft en zich aan de STAR principes heeft gehouden.

Visitatiecommissie

Een commissie van onafhankelijke deskundigen die het intern toezicht uitoefenen door kritisch te kijken naar het functioneren van het bestuur.

WIM

Werknemersvereniging IKEA Medewerkers.